

OBJAVLJIVANJE PODATKA I INFORMACIJA

Bosna Bank International d.d. Sarajevo
31. decembar 2022. godine

SADRŽAJ

UVOD	4
OSNOVNI PODACI	5
1. NAZIV, SJEDIŠTE I OPŠTI PODACI BANKE	5
2. VLASNIČKA STRUKTURA I ORGANI BANKE	9
2.1. DIONIČARI BANKE	9
2.2. NADZORNI ODBOR BANKE	9
2.3. UPRAVA BANKE	10
2.4. POLITIKE ZA IZBOR I PROCJENU ČLANOVA NADZORNOG ODBORA I UPRAVE BANKE	12
2.5. ODBOR ZA REVIZIJU	13
2.6. OSTALI ODBORI	13
2.7. ODBOR ZA IMENOVANJE I NAKNADE	13
2.8. ODBOR ZA RIZIKE	14
2.9. NAČIN ORGANIZOVANJA FUNKCIJE INTERNE REVIZIJE I RUKOVODIOCA INTERNE REVIZIJE	14
2.10. IMENOVANJE EKSTERNOG REVIZORA BANKE	15
3. POLITIKA NAKNADA	15
3.1. OPĆENITO INFORMACIJE O POLITICI NAKNADA	15
3.2. INFORMACIJE O VEZI IZMEĐU PLATE I USPJEŠNOSTI, ODNOSNO O KORELACIJI IZMEĐU NAKNADA, USPJEŠNOSTI I RIZIKA ZA SVE ZAPOSLENIKE	16
3.3. GRUPNE NAKNADE PO PODRUČJU POSLOVANJA U TOKU 2022. GODINE	19
3.4. BRUTO FIKSNE NAKNADE ISPLAĆENE PO SEKTORIMA U 2022. GODINI	19
3.5. ZBIR SVIH NAKNADA PO KATEGORIJAMA ZAPOSLENIKA	19
4. STRATEGIJA I POLITIKA UPRAVLJANJA RIZICIMA	20
4.1. SEKTORI, KONTROLNE FUNKCIJE, KOMITETI I KOMISIJE KOJI SU USPOSTAVLJENI KAKO BI OPERATIVNO IZVRŠAVALI FUNKCIJE KONTROLE I SPROVODILI STRATEŠKE ODLUKE	20
4.1.1. SEKTOR ZA ODOBRAVANJE KREDITNOG RIZIKA	20
4.1.2. SEKTOR ZA KONTROLU RIZIKA	20
4.1.3. SEKTOR SREDSTAVA I FINANSIJSKE INSTITUCIJE	21
4.1.4. KONTROLNE FUNKCIJE BANKE	21
4.1.5. KOMITETI	27
4.2. SISTEM UPRAVLJANJA RIZICIMA	22
4.3. VRSTE RIZIKA	23
4.4. CILJEVI I POLITIKA UPRAVLJANJA KREDITNIM RIZIKOM	28
4.4.1. STRATEGIJA I POLITIKE ZA UPRAVLJANJE KREDITNIM RIZIKOM	28
4.4.2. FUNKCIJE UPRAVLJANJA KREDITNIM RIZIKOM	29
4.5. CILJEVI I POLITIKA UPRAVLJANJA RIZIKOM LIKVIDNOSTI	31
4.5.1. STRATEGIJA I POLITIKE ZA UPRAVLJANJE RIZIKOM LIKVIDNOSTI	31
4.5.2. FUNKCIJE UPRAVLJANJA RIZIKOM LIKVIDNOSTI	32
4.6. CILJEVI I POLITIKA UPRAVLJANJA TRŽIŠNIM RIZIKOM	33
4.6.1. STRATEGIJA I POLITIKE ZA UPRAVLJANJE TRŽIŠNIM RIZIKOM	33
4.6.2. FUNKCIJE UPRAVLJANJA TRŽIŠNIM RIZIKOM	34
4.7. CILJEVI I POLITIKA UPRAVLJANJA KAMATNIM RIZIKOM/RIZIKOM PROFITNE STOPE	34

4.7.1. STRATEGIJA I POLITIKE ZA UPRAVLJANJE KAMATNIM RIZIKOM/RIZIKOM PROFITNE STOPE	34
4.7.2. FUNKCIJE UPRAVLJANJA KAMATNIM RIZIKOM/RIZIKOM PROFITNE STOPE	35
4.8. CILJEVI I POLITIKA UPRAVLJANJA OPERATIVNIM RIZICIMA	35
4.9. CILJEVI I POLITIKA UPRAVLJANJA OSTALIM RIZICIMA	36
4.10. POVEZANOSTI RIZIČNOG PROFILA BANKE SA NJENOM POSLOVNOM STRATEGIJOM	36
4.11. MJERENJE RIZIKA I IZVJEŠTAVANJE	38
4.11.1. PROCES IDENTIFIKACIJE RIZIKA	38
4.11.2. PRAĆENJE POKAZATELJA	39
4.12. POLITIKE SMANJENJA RIZIKA	39
4.13. METODOLOGIJA I PROCES TESTIRANJA OTPORNOSTI NA STRES TEST	40
4.13.1. TESTIRANJE OTPORNOSTI NA STRES	40
4.13.2. SCENARIJI STRES TESTIRANJA	40
4.13.3. KORIŠTENJE REZULTATA TESTIRANJA OTPORNOSTI NA STRES	41
5. KAPITAL I ADEKVATNOST REGULATORNOG KAPITALA	42
5.1. OBRAZAC KAPITALA	43
5.2. KAPITALNI ZAHTJEVI I STOPE KAPITALA	46
5.3. IZLOŽENOST TRŽIŠNOM RIZIKU	47
5.4. IZLOŽENOST OPERATIVNOM RIZIKU	47
5.5. IZLOŽENOST BANKE KREDITNOM RIZIKU	47
5.5.1. ISPRAVKE VRIJEDNOSTI ZA KREDITNE GUBITKE U SKLADU SA PROGRAMOM ZA UPRAVLJANJE KREDITNIM RIZIKOM I UTVRĐIVANJE OČEKIVANIH KREDITNIH GUBITAKA SA METODOLOGIJOM ZA KLASIFIKACIJU I VREDNOVANJE IZLOŽENOSTI	48
5.5.2. UKUPNA PROSJEČNA IZLOŽENOST BANKE	50
5.5.3. GEOGRAFSKA PODJELA IZLOŽENOSTI PREMA ZNAČAJNIM PODRUČJIMA	51
5.5.4. PODJELA IZLOŽENOSTI PREMA VRSTAMA DJELATNOSTI	52
5.5.5. PODJELA IZLOŽENOSTI PREMA VRSTAMA DJELATNOSTI – NASTAVAK	53
5.5.6. PREOSTALA ROČNOST IZLOŽENOSTI DRUGE UGOVORNE STRANE	54
5.5.7. BRUTO IZLOŽENOST PO GRUPAMA I ZNAČAJNIM PRIVREDNIM GRANAMA	55
5.5.8. BRUTO IZLOŽENOST PO ZNAČAJNIM PRIVREDNIM GRANAMA	56
5.5.9. PROMJENE U ISPRAVKAMA VRIJEDNOSTI TOKOM PERIODA	57
5.5.10. IZLOŽENOSTI PRIJE I POSLIJE KORIŠTENJA KREDITNE ZAŠTITE	57
5.5.11. KORIŠTENJE VANJSKIH INSTITUCIJA ZA PROCJENU KREDITNOG RIZIKA	58
6. PODACI O FINANSIJSKOJ POLUZI	59
7. IZLOŽENOST RIZIKU LIKVIDNOSTI	59
8. IZLOŽENOSTI U VLASNIČKA ULAGANJA U KNJIZI TRGOVANJA	61
9. IZLOŽENOST KAMATNOM RIZIKU/RIZIKU PROFITNE STOPE	61
10. INTERNA PROCJENA ADEKVATNOSTI KAPITALA – ICAAP	62
11. INTERNA PROCJENA ADEKVATNOSTI LIKVIDNOSTI – ILAAP	63
12. NEOPTEREĆENA (NEZALOŽENA) IMOVINA I OPTEREĆENA (ZALOŽENA) IMOVINA	64
13. NEKVALITETNE I RESTRUKTURIRANE IZLOŽENOSTI I KOLATERAL STEČEN PREUZIMANJEM I PROVEDBOM IZVRŠNOG POSTUPKA	64

UVOD

Bosna Bank International d.d. Sarajevo (u nastavku: Banka) na temelju Odluke o objavljivanju podataka i informacija Banke Službene novine FBiH 39/21 (u daljem tekstu: Odluka) javno objavljuje izvještaj bonitetnih informacija za period od 1. januara 2022. do 31. decembra 2022. godine (u hiljadama KM).

U ovom izvještaju sadržani su kvalitativni i kvantitativni pokazatelji koje nalaže gore navedena Odluka. Dokument je pripremljen u skladu sa Uputstvom o popunjavanju obrazaca uz Odluku o objavljivanju podataka i informacija Banke.

Dodatni podaci, informacije i pokazatelji, koji nisu navedeni ili nisu dovoljno detaljno opisani u ovom izvještaju, objavljeni su u Godišnjem finansijskom izvještaju za 2022. godinu, koji je objavljen na internet stranici Banke.

Bosna i Hercegovina je u velikom dijelu uskladila regulative u oblasti bankarstva sa regulativama Evropske Unije te je javno objavljivanje informacija dio tog procesa.

Osnovni podaci

U skladu sa Odlukom Banka objavljuje podatke i informacije koje se odnose na:

1. Naziv, sjedište i organizacione dijelove,
2. Vlasničku strukturu i organe Banke,
3. Politiku naknada,
4. Strategiju i politiku upravljanja rizicima Banke i obuhvat na pojedinačnoj osnovi,
5. Regulatorni kapital, zaštitni slojevi kapitala, kapitalni zahtjevi i adekvatnost regulatornog kapitala,
6. Podaci o finansijskoj poluzi,
7. Likvidnosne zahtjeve,
8. Izloženosti po osnovu vlasničkih ulaganja Banke,
9. Kamatni rizik/rizik profitne marže u bankarskoj knjizi,
10. Interni proces procjene adekvatnosti kapitala – ICAAP,
11. Interni proces procjene adekvatnosti likvidnosti – ILAAP,
12. Neopterećena (nezaložena) imovina i opterećena (založena) imovina,
13. Nekvalitetne restrukturirane izloženosti i kolateral stečen preuzimanjem i provedbom izvršnog postupka.

1. Naziv, sjedište i opšti podaci Banke

Bosna Bank International d.d. Sarajevo osnovana je 19. oktobra 2000. godine kao prva banka u Bosni i Hercegovini koja posluje na principima islamskog bankarstva.

Banka objavljuje opšte podatke kako slijedi:

- Poslovno ime: Bosna Bank International d.d. Sarajevo
- Sjedište: Trg djece Sarajeva bb, 71000 Sarajevo
- Broj poslovnih jedinica: 33
- Broj telefona i telefaksa: tel 033 275 198, fax 033 203 122
- E-mail adresa: info@bbi.ba
- Internet stranica: www.bbi.ba
- Osnovna djelatnost: Ostalo novčarsko posredovanje

Poslovna mreža

Mreža Bosna Bank International (BBI) d.d. Sarajevo na dan 31. decembar 2022. godine broji 33 poslovne jedinice kako slijedi:

RB	Podružnica / Filijala	ADRESA	Kontakt podaci
REGIJA SARAJEVO			
1.	Podružnica Centar	Trg djece Sarajeva bb	71000 Sarajevo +387 33/275-225 sarajevo@bbi.ba
2.	Istureni šalter BBI - ARIA	Trg djece Sarajeva 1	71 000 Sarajevo +387 33/279-179 bbi_centar@bbi.ba
3.	Podružnica Dobrinja	Dobrinjske bolnice 9	71 000 Sarajevo +387 33/275-518 dobrinja@bbi.ba
4.	Podružnica Ferhadija	Trg Fra Grge Martića 4	71 000 Sarajevo +387 33/253-925 ferhadija@bbi.ba
5.	Podružnica Ilidža	Dr. Mustafe Pintola 1	71 210 Ilidža +387 33/257-713 ilidza@bbi.ba
6.	Podružnica Ilijaš	Hašima Spahića 23	71 380 Ilijaš +387 33/275-641 ilijas@bbi.ba
7.	Podružnica Novo Sarajevo	Džemala Bijedića 25d	71 000 Sarajevo +387 33/257-701 novo_sarajevo@bbi.ba
8.	Podružnica Novi Grad	Bulevar Meše Selimovića 97	71 000 Sarajevo +387 33/257-709 novi_grad@bbi.ba
9.	Podružnica Vogošća	Jošanička 2	71 320 Vogošća +387 33/279-130 vogosca@bbi.ba
10.	Podružnica Goražde	Seada Sofovića Sofe br. 7	73 000 Goražde +387 38/241-490 gorazde@bbi.ba
REGIJA ZENICA			
11.	Podružnica Zenica	Islambegovića put	72 000 Zenica +387 32/209-596 zenica@bbi.ba
12.	Podružnica Vitez	Poslovni centar 96	72 250 Vitez +387 30/718-571 vitez@bbi.ba
13.	Podružnica Visoko	Alije Izetbegovića 39	71 300 Visoko +387 32/731-301 visoko@bbi.ba
14.	Podružnica Kakanj	Alije Izetbegovića 123	72 240 Kakanj +387 32/771-733 kakanj@bbi.ba

15.	Podružnica Tešanj	Titova bb	74 260 Tešanj +387 32/656-770 tesanj@bbi.ba
16.	Podružnica Bugojno	Zlatnih Ljiljana bb	70 230 Bugojno +387 30/260-020 bugojno@bbi.ba
17.	Podružnica Travnik	Bosanska 157	72 270 Travnik +387 30/547-030 travnik@bbi.ba
18.	Podružnica Gornji Vakuf	Gradska bb	70 240 Gornji Vakuf +387 30/259-680 gornjivakuf@bbi.ba

REGIJA TUZLA

19.	Podružnica Tuzla	1 Inženjerijske brigade 6	75 000 Tuzla +387 35/300-862; tuzla@bbi.ba
20.	Podružnica Tuzla II	Armije BiH 1	75 000 Tuzla +387 35/365-232 tuzla-2@bbi.ba
21.	Podružnica Gradačac	Husein-kapetana Gradašćevića bb	76 250 Gradačac +387 35/821-096 gradacac@bbi.ba
22.	Podružnica Gračanica	Mehmeda Ahmedbegovića bb	75 320 Gračanica +387 35/701-120 gracanica@bbi.ba
23.	Podružnica Srebrenik	1. marta b.b.	75 350 Srebrenik +387 35/647-780 srebrenik@bbi.ba
24.	Podružnica Kalesija	Trg Šehida bb	75 260 Kalesija +387 35/610-090 kalesija@bbi.ba
25.	Podružnica Živinice	Ulica oslobođenja bb	75 270 Živinice +387 35/743-240 zivinice@bbi.ba
26.	Filjala Brčko	Bulevar mira 2	76 000 Brčko +387 49/235-951 brcko@bbi.ba
27.	Filjala Bijeljina	Gavrila Principa br. 12	76 300 Bijeljina +387 55/991-900 bijeljina@bbi.ba

REGIJA BIHAĆ

28.	Podružnica Bihać	Husrefa Redžića 6	77 000 Bihać +387 37/329-614 bihac@bbi.ba
29.	Podružnica Cazin	Dr. Irfana Ljubijankića bb	77 220 Cazin +387 37/510-103 cazin@bbi.ba
30.	Podružnica Sanski Most	Mahala br. 2	79 260 Sanski Most +387 37/688-680 sanski_most@bbi.ba

31.	Filijala Banja Luka	Prvog krajiškog korpusa br. 2	78 000 Banja Luka +387 51/329-810 banjaluka@bbi.ba
REGIJA MOSTAR			
32.	Podružnica Mostar	Trg Republike 3	88 000 Mostar +387 36/555-710 mostar@bbi.ba
33.	Podružnica Konjic	Maršala Tita 35	88 400 Konjic +387 36/712-730 konjic@bbi.ba

2. Vlasnička struktura i organi Banke

2.1 Dioničari Banke

Vlasnička struktura			
Red br:	Dioničari koji imaju 5% ili više učešća u kapitalu (redoslijed po veličini učešća)	%	učešća
		Obične dionice	Prioritetne dionice
1.	Islamic Development Bank (IDB)	45,46%	
2.	Abu Dhabi Islamic Bank (ADIB)	27,27%	
3.	Dubai Islamic Bank (DIB)	27,27%	

2.2 Nadzorni odbor Banke

Članovi Nadzornog odbora Banke:

Br.	Ime i prezime	Kratka biografija
1.	Abdulaziz Al Mheiri, Predsjednik, od 2004. godine	Al Mheiri je trenutno član odbora Dubai Islamic Bank (DIB); član je Savjetodavnog vijeća Dubai-ja; član odbora Borse Dubai, te član Dubai Interational Capital LLC. Ranije bio je član tima, kao i generalni direktor državne banke Abu Dhabi. Bačelor nauka na Američkom koledžu u Švicarskoj.
2.	Abdulla Al Shehhi, zamjenik Predsjednika, od 2015. godine	Al Shehhi je Generalni menadžer za međunarodni razvoj u Abu Dhabi Islamic Bank (ADIB), ranije u istoj banci obavljao funkciju Izvršnog dopredsjednika, Rukovodioca Trezora i finansijskih institucija, Direktora odjela za ljudske resurse. Završio Master poslovne administracije Univerzitet UAE, Bačelor nauka Univerzitet Južna Karolina, US.
3.	Muhammed Umair Husain, član, od 2017. godine	Muhammad Umair Husain Viši je stručnjak za investicijske portfelje u Islamskoj razvojnoj banci (IsDB), Saudijska Arabija. Njegove reference uključuju ovlaštenog finansijskog analitičara (CFA), upravitelja finansijskog rizika (FRM), Magisterij iz računovodstva i financija, London school of Economics & Political Science i Prvostupnika poslovne administracije, Institut za poslovnu administraciju, Pakistan
4.	Abdelmonem Mohamad Sharaf, od 07.06.2021	Abdelmonem Mohamad Sharaf direktor je riznice u Islamskoj razvojnoj banci (sIDB), Saudijska Arabija. Njegove reference uključuju Magisterij financija, Sveučilište u Bradfordu, Velika Britanija, Magistar poslovne administracije, B.A Računovodstvo.
5.	Nedim Haverić, od 07.06.2021. godine	Direktor Capitalia d.o.o. Sarajevo (2010-trenutno). Ranije Direktor sektora poslovanja sa pravnim licima Unicredit Bank (2005-2010), Fondacija za održivi razvoj LDP (2000-2005). Dipl.ekonomista-Ekon.fakultet SA.

2.3. Uprava Banke

Članovi Uprave Banke

Br.	Ime i prezime	Kratka biografija
1.	Alek Bakalović, Predsjednik Uprave od 29.03.2022.	Član Uprave za Corporate i SME - Intesa SanPaolo Banka d.d. Izvršni direktor za Corporate i SME – Intesa SanPaolo Banka d.d. Direktor Corporate Segmenta - Intesa SanPaolo Banka d.d. Član Uprave - UniCredit Bank d.d. ILUM Kuala Lumpur, Malezija, diplomirani ekonomista
	Ranije - Emina Šišić, Predsjednik Uprave od 09.2021. godine do 29.03.2022.	Predsjedavajuća Odbora za reviziju i član Odbora direktora - United Bank of Albania; 2013-2015, Direktor - United Bank of Albania (UBA); Direktor Sektora operacija BBI, Rukovodilac odjeljenja za dokumentarne poslove Raiffeisen bank. MBA - Griffith College Dublin/Nottingham Trent University UK Dipl.oec – Ekonomski fakultet UNSA
2.	Azra Hadžiomerađić, član Uprave za segment poslovanja sa stanovništvom od 29.03.2022.	Direktor Retail Prodaje u Raiffeisen Bank d.d. Direktor kadrovskih poslova - Raiffeisen Bank d.d. Rukovodilac Odjeljenja za kompenzacije i beneficije - Raiffeisen Bank d.d. Magistar ekonomskih nauka, Poslovna ekonomija smjer marketing, Univerzitet u Sarajevu
	Ranije - Edin Brkić, član Uprave za segment poslovanja sa stanovništvom od 28.09.2021. godine do 29.03.2022.	CFO – Oman Development Bank, Direktor Sektora za Corporate i finansije – BBI, Direktor prodaje – IMTEC, Generalni direktor – Tehnomobil, Generalni direktor – Euro Asphalt Engineering, Izvršni direktor - KIM TEC, Direktor prodaje – Nexxe, Finansije - Coca Cola. IEDC – Poslovna škola Bled, samostalni računovođa EFSA, dipl. Oec. University Malaysia
3.	Nedžad Gušić, Član Uprave za segment poslovanja sa pravnim licima od 28.09.2021. godine.	Rukovodilac odjeljenja za SME klijente u Sektoru za poslovanje sa pravnim licima i Voditelj odjela finansijskog menadžmenta i investicionog savjetovanja – BBI, direktor direkcije za razvoj proizvoda korporativnih klijenata Intesa SanPaolo Banka. Catawba college Sjeverna Karolina, SAD, Bačelor posl.administracije i MBA Griffith college Irska i Nottingham university Engleska i EFSA

Članovi Uprave Banke

Br.	Ime i prezime	Kratka biografija
4.	Jasmina Dobrača, član Uprave za rizike i finansije od 19.09.2022.	Član Uprave za finansije i rizike i eksterni upravnik - Sberbank BH d.d. Sarajevo Direktor PricewaterhouseCoopers Sarajevo; Viši rukovodilac za klijente u finansijskom sektoru PricewaterhouseCoopers Audit Neuilly-sur-Seine; Francuska; Menadžer u reviziji Deloitte Sarajevo Diploma iz ekonomije i menadžmenta – Univerzitet Paris III „Sorbonne nouvelle“ Pariz, Francuska Diploma iz engleskog jezika Univerzitet Paris III „Sorbonne nouvelle“ Pariz, Francuska Master Korporativno finansiranje INSEEC Pariz, Francuska ACCA i FCCA, Udruženje Chartered Certified Accountants, Glasgow, Velika Britanija
	Emina Šišić, član Uprave za rizike i finansije od 29.03.2022. do 19.09.2022.	<i>Navedeno pod br.1.</i>
	Dino Ibrahimović, Član Uprave za rizike i finansije od 28.09.2021. godine do 29.03.2022.	Direktor sektora za naplatu i upravljanje nekvalitetnom aktivom -BBI. Rad u Volks i Procredit bank. Sudski vještak ekonomske struke, Ovlašteni procjenitelj, Magistar poslovne admin. - Američki univerzitet u BiH), Dipl.oec.-EFSA

Direktorske funkcije članova Nadzornog odbora i Uprave Banke:

Red. Br.	Ime i prezime člana NO ili uprave banke	Broj izvršnih direktorskih funkcija	Broj neizvršnih direktorskih funkcija	Od toga broj izvršnih direktorskih funkcija u grupi	Od toga broj neizvršnih direktorskih funkcija u grupi	Broj direktorskih funkcija u grupi čija je glavna aktivnost neprofitne prirode
1.	Abdulaziz Al Mheiri	-	4	-	-	-
2.	Abdulla Al Shehhi	-	1	-	-	-
3.	Muhammed Umair Husain	-	1	-	-	-
4.	Abdelmonem Mohamad Sharaf	-	1	-	-	-
5.	Nedim Haverić	-	1	-	-	-
6.	Alek Bakalović	1	-	-	-	-
7.	Azra Hadžimeragić	1	-	-	-	-
8.	Nedžad Gušić	1	-	-	-	-
9.	Jasmina Dobrača	1	-	-	-	-
10.	Emina Šišić (do 19.09.2022.)	1	1	-	-	-
11.	Edin Brkić (do 29.03.2022.)	1	-	-	-	-
12.	Dino Ibrahimović (do 29.03.2022.)	1	-	-	-	-

2.4. Politike za izbor i procjenu članova Nadzornog odbora i Uprave Banke

Skupština Banke je donijela Politike za izbor i procjenu članova organa Banke (Nadzorni odbor i Uprava Banke) pod brojem 1117-7/18 od 12.03.2018. godine, odnosno novi tekst pod brojem: 1443-1/21 od 30.12.2021. godine.

Ovim dokumentom detaljnije su propisani kriteriji i postupci za procjenu predloženih i izabranih, odnosno imenovanih članova Nadzornog odbora i Uprave Banke u smislu da li imaju dobar ugled i dovoljno iskustva za obavljanje funkcije članova organa Banke, te mjere koje Banka primjenjuje u slučajevima kada kandidati ili članovi organa Banke nisu primjereni za obavljanje funkcije.

Odredbama ove Politike je definirano da će Banka vršiti procjenu članova organa Banke u sljedećim slučajevima:

- U postupku kandidiranja članova Nadzornog odbora za novi četverogodišnji mandat, u komunikaciji Banke sa dioničarima Banke i u postupku kandidiranja članova Uprave Banke (zavisno od odluke Nadzornog odbora koja procedura kandidiranja će se obaviti), a u svakom slučaju prije podnošenja zahtjeva FBA za davanje prethodne saglasnosti za imenovanje;
- U toku obavljanja funkcije izabranih, odnosno imenovanih članova odbora Banke, a najmanje jednom godišnje;
- U drugim slučajevima za koje Nadzorni odbor Banke svojom odlukom ili na prijedlog Uprave Banke ocijeni da su relevantni za obavljanje funkcije člana organa Banke.

Također, ovim dokumentom se definišu nivoi ovlaštenja i odgovornosti za procjenu, opšti zahtjevi za procjenu, postupak procjene, obaveze dostave procjene prema FBA, postupanje Banke kod procjena, potreba ponovne procjene, obaveze članova organa Banke, procjene ostalih zaposlenika Banke, mjere Banke u slučaju ocjene neprimjerenosti, kriteriji i procjena ugleda, kriteriji i procjena iskustva, te drugi bitni kriteriji kod procjene. Banka posebno vodi računa prilikom procjene o utvrđivanju nezavisnosti članova organa Banke, odnosno sposobnosti člana da samostalno obavlja svoju dužnost u interesu Banke i bez uticaja drugih lica koja mogu dovesti do sukoba interesa, te da postoje kolektivna i individualna znanja i stručne spoznaje za obavljanje funkcija, kao i mogućnost posvećivanja dovoljno vremena u radu organa Banke.

2.5. Odbor za reviziju

Članovi Odbora za reviziju Banke:

1. Zamir Bukhari, Predsjednik, od 28.09.2021. godine
Dubai Islamic Bank, zamjenik predsjedavajućeg International Business Unit.
2. Badar uz Zaman, zamjenik Predsjednika
Direktor, Up Right Management & Consultancy, UAE
3. Prof.dr. Azra Zaimović, član, od 02.11.2021. godine
Redovni profesor na Ekonomskom fakultetu Univerziteta u Sarajevu; član odbora za reviziju Raiffeisen Invest.

2.6. Ostali odbori

Banka objavljuje članove ostalih odbora koje je uspostavio Nadzorni odbor:

- Odbor za imenovanja i naknade
- Odbor za rizike

2.7. Odbor za imenovanje i naknade

Odbor za imenovanja i naknade je formiran odlukama Nadzornog odbora od 12.03.2018. i 22.10.2018. godine, odnosno 21.06.2021. godine. Na 7. sjednici Nadzornog odbora održanoj 25.07.2022. godine izvršena je promjena u članstvu. Revidirani Poslovnik o radu Odbora za imenovanja i naknade je usvojen na 8. sjednici Nadzornog odbora održanoj 17.10.2022. godine. Članovi Odbora za rizike su sljedeći:

1. Nedim Haverić, član Nadzornog odbora, predsjednik Odbora za imenovanja i naknade od 25.07.2022. godine;
2. Abdulla Al Shehhi, zamjenik Predsjednika Nadzornog odbora, član Odbora za imenovanje i naknade;
3. Muhammad Umair Husain, član Nadzornog odbora, član Odbora za imenovanje i naknade;
4. Direktor sektora za HR, član Odbora za imenovanje i naknade, od 21.06.2021. godine.

Sektor za HR pruža stručnu pomoć u radu Odbora.

Nadležnost Odbora za imenovanje i naknade se utvrđuje odredbama Zakona o bankama i drugim propisima FBA, te Poslovnikom o radu Odbora. Imajući u vidu strukturu, veličinu i kompleksnost poslovanja Banke, Nadzorni odbor Banke je formirao jedan odbor koji pokriva i imenovanja i naknade. Sjednica odbora se održava najmanje dva puta godišnje ili češće po odluci Predsjednika ili ukoliko to zahtijeva situacija.

2.8. Odbor za rizike

Odbor za rizike je formiran odlukama Nadzornog odbora od 12.03.2018. i 22.10.2018. godine, odnosno 21.06.2021. godine: Odlukom Nadzornog odbora Banke br. 1385/21 od 21.06.2021. godine izvršena je promjena u članstvu Odbora za rizike, dok je na 7. sjednici održanoj 25.07.2022. godine izvršena promjena u članstvu. Revidirani Poslovnik o radu Odbora za rizike je usvojen na 8. sjednici održanoj 17.10.2022. godine. Članovi Odbora za rizike su sljedeći:

1. Abdulla al Shehhi, zamjenik Predsjednika Nadzornog odbora, predsjednik Odbora za rizike od 25.07.2022. godine;
2. Nedim Haverić, član Nadzornog odbora, član Odbora za rizike od 21.06.2021. godine;
3. Muhammad Umair Husain, član Nadzornog odbora, član Odbora za rizike;
4. Mohamed Sharaf, član Nadzornog odbora, član Odbora za rizike od 21.06.2021. godine;
5. Direktor sektora za kontrolu rizika, član Odbora za rizike, od 21.06.2021. godine.

Sektor za kontrolu rizika pruža stručnu pomoć u radu Odbora.

Nadležnost Odbora za rizike se utvrđuje odredbama Zakona o bankama i drugim propisima FBA, te Poslovnikom o radu Odbora. Sjednica Odbora se održava najmanje dva puta godišnje ili češće po odluci Predsjednika ili ukoliko to zahtijeva situacija.

2.9. Način organizovanja funkcije Interne revizije i rukovodioca interne revizije

Sektor Interne revizije je samostalni organizacioni dio Banke neovisan od Uprave Banke, te direktno odgovoran Nadzornom odboru i Odboru za reviziju Banke. Kontrolna funkcija Interne revizije provodi nepristrasnu, nezavisnu, stalnu i sveobuhvatnu kontrolu nad poslovanjem Banke, te svojim objektivnim uvjerenjem zasnovanim na procjeni rizika doprinosi implementiranju ciljeva Banke i poboljšanju efikasnosti upravljanja rizicima, sistema internih kontrola i upravljanja Bankom.

Ocjene kvaliteta i efikasnosti internih kontrola, uključujući procjenu sistema upravljanja rizicima i procesima, dostavljaju se Upravi Banke, Odboru za reviziju i Nadzornom odboru, kao i revidiranim organizacionim jedinicama Banke u vidu revizijskih izvještaja.

Kontrolna funkcija Interne revizije vrši revizorsku funkciju sa posebnom profesionalnom pažnjom, u skladu sa stručnim načelima i standardima Interne revizije, kao i internim pravilima rada Interne revizije. Pri tome se pridržava važećeg zakonodavstva, propisa i regulative koja reguliše oblast poslovanja koja je predmet revizije.

U skladu sa Zakonom o bankama FBiH, Nadzorni odbor Banke imenuje i razrješava, donosi odluku o naknadama nosioca kontrolne funkcije Interne revizije, te imenuje interne revizore. Povelja Interne revizije, kao i drugi dokumenti koji definiraju rad kontrolne funkcije Interne revizije su usvojeni od strane Nadzornog odbora Banke.

Sektorom Interne revizije rukovodi Glavni interni revizor Banke, Elma Spahović.

2.10. Imenovanje eksternog revizora Banke

Nezavisnog eksternog revizora imenuje Skupština Banke na prijedlog Nadzornog odbora, uz prethodno pribavljeno odobrenje FBA, na period od 3 godine. Nezavisni eksterni revizor obavlja aktivnosti eksterne revizije u Banci na način i pod uslovima propisanim zakonima, odlukama FBA i međunarodnim standardima revizije (MREvS).

Eksterni revizor Banke za 2022. godinu je Deloitte d.o.o. Sarajevo.

3. Politika naknada

3.1. Općenito informacije o politici naknada

Politika naknada je utemeljena na Zakonu o bankama i Odluci o sistemu internog upravljanja u bankama.

Nadzorni odbor, Uprava, te Odbor za naknade i imenovanja i Odbor za rizike su dužni aktivno sarađivati u cilju osiguranja da ova Politika i njena provedba bude usklađena sa obimom preuzetog rizika i efikasnim i primjerenim upravljanjem rizicima.

Nadzorni odbor Banke najmanje jednom godišnje preispituje temeljna načela i provedbu ove politike, te donosi sljedeće odluke o:

- ukupnom iznosu varijabilnih naknada koju Banka isplaćuje radnicima za određenu poslovnu godinu
- naknadama članova Uprave, Sekretara banke i zaposlenika u kontrolnim funkcijama, na pojedinačnoj osnovi, na prijedlog Predsjednika uprave Banke
- smanjenju, neisplaćivanju ili ukidanju varijabilnih naknada, uključujući odredbe o malusu i povratu naknada, ako dođe do narušene uspješnosti ili ostvarivanja gubitka Banke.

Nadzorni odbor je, u skladu sa zakonskim propisima, osnovao Odbor za naknade i imenovanja (u daljem tekstu: Odbor) u decembru 2018. godine.

Čine ga predsjednik i najmanje dva člana. Članovi Odbora se imenuju iz članova Nadzornog odmora i najviše jednog lica iz stručnih službi Banke.

Odbor će na godišnjoj osnovi preispitivati politiku naknada i ostalih beneficija koje se isplaćuju radnicima Banke.

Odbor za naknade priprema odluke za Nadzorni odbor o ukupnom iznosu varijabilnog dijela koje Banka utvrdi za sve radnike u poslovnoj godini, za članove Uprave, Menadžmenta, te zaposlenike koji obavljaju kontrolne funkcije.

Odbor za naknade i imenovanja ima sljedeće zadatke:

- Pružanje podrške Nadzornom odboru Banke pri donošenju i redovnom pregledu opštih principa ovih Politika,
- Pružanje podrške i savjetovanje Uprave Banke prilikom pripremanja prijedloga Politika,
- Sastavljanje prijedloga odluka Nadzornog odbora
- Sastavljanje prijedloga odluka Nadzornog odbora Banke koje imaju uticaj na rizike i upravljanje rizicima Banke
- Davanje prijedloga Nadzornom odboru Banke vezanih za eventualno korištenje konsultantskih usluga u pogledu Politika i njihovog provođenja
- Preispitivanje i provjera provođenja Politika ili pružanje podrške Nadzornom odboru Banke pri preispitivanju i provjeri provođenja Politika, itd.

Tokom 2022. godine održane su tri sjednice Odbora za naknade i imenovanja na kojima su razmatrane sve teme iz oblasti politike naknada i ostalih beneficija koje se isplaćuju radnicima Banke. Shodno tome, Nadzorni odbor je na tri sjednice u 2022. razmatrao teme iz gore navedenih oblasti, kao dio dnevnog reda sjednica Nadzornog odbora i u sklopu redovnih izvještaja sa sjednica Odbora za naknade i imenovanje koji se podnose Nadzornom odboru.

3.2. Informacije o vezi između plate i uspješnosti, odnosno o korelaciji između naknada, uspješnosti i rizika za sve zaposlenike

Za mjerenje uspješnosti zaposlenika Banke koriste se operativni poslovni ciljevi koji proizilaze iz poslovne strategije i ciljeva Banke, korporativne kulture i vrijednosti, dugoročnih interesa Banke i dioničara, te strategije rizika u pogledu promovisanja primjerenog i efikasnog upravljanja rizicima, na način da ne potiče preuzimanje rizika koji prelazi nivo prihvatljivog rizika za Banku.

Nadzorni odbor na prijedlog Uprave usvaja Poslovnu strategiju i Operativni plan Banke.

Na osnovu Poslovne strategije i Operativnog plana Uprava Banke, definiše ciljeve i ključne pokazatelje uspješnosti organizacionih jedinica.

Na osnovu ciljeva i ključnih pokazatelja uspješnosti definisanih operativnim planom, rukovodioci organizacionih jedinica definišu ciljeve i ključne pokazatelje svakog zaposlenika.

Ciljeve uspješnosti i ključne pokazatelje uspješnosti za članove Uprave i rukovodioce kontrolnih funkcija, usvaja Nadzorni odbor u skladu sa Poslovnom strategijom i Operativnim planom Banke.

Uprava predlaže Odboru za naknade i imenovanja postavljanje ciljeva za identifikovane zaposlenike, izuzev onih koji su u nadležnosti Nadzornog odbora, koje potom Odbor za naknade i imenovanja dostavlja Nadzornom odboru na odlučivanje.

Sistem upravljanja radnim učinkom i mjerenje ostvarenih ciljeva propisuje se Procedurom za upravljanje radnim učinkom zaposlenika Banke.

Zaposlenici, za izvršeni rad, imaju pravo na fiksne i varijabilne naknade.

Fiksne naknade odražavaju profesionalno iskustvo, stepen obrazovanja i edukacije, stručnosti i vještine, te odgovornosti koje proizlaze iz opisa radnog mjesta pojedinog zaposlenika i isplaćuju se svim zaposlenicima u skladu sa internim aktom kojim su definisane plate i naknade Banke.

Varijabilne naknade odražavaju uspješnost koja je održiva i koja je prilagođena rizicima, kao i uspješnost

koja nadmašuje standard očekivan u skladu s opisom radnog mjesta pojedinog zaposlenika.

Banka mora voditi računa o primjerenom odnosu između varijabilnog i fiksnog dijela ukupnih naknada za sve kategorije zaposlenika, te za iste odrediti primjerenu gornju granicu tog odnosa, iznad koje isplata varijabilnog dijela naknada nije dopuštena.

Pri određivanju odnosa između fiksnog i varijabilnog dijela naknada, uzima se u obzir:

- kvaliteta mjerenja uspješnosti i s tim povezano prilagođavanje naknada rizicima,
- dužina perioda odgode i zadržavanja naknada,
- vrsta, obim i složenost poslovnih aktivnosti Banke,
- vrste rizika kojima je Banka izložena,
- kategorija kojoj određeni zaposlenik pripada,
- pozicija zaposlenika u organizacionoj strukturi, te ovlaštenja i odgovornosti povezane sa tom pozicijom,
- drugi elementi za koje Banka procijeni da su važni u periodu procjene.

Varijabilne naknade su naknade koje se isplaćuju u obliku dodatnih isplata ili drugih beneficija, a ovise o individualnoj uspješnosti zaposlenika, poslovne jedinice i Banke ili ostvarenju drugih (ugovorenih) kriterija.

Pravo na varijabilnu naknadu imaju svi zaposlenici, u skladu sa ugovorom o radu, Procedurom za procjenu radnog učinka i odlukom Uprave.

Isplata varijabilne naknade nije garantovana.

Banka je dužna prije isplate varijabilnih naknada provesti ponovnu procjenu uspješnosti u svrhu prilagodbe varijabilnih naknada s dodatnim rizicima koji su utvrđeni nakon dodjele varijabilnih naknada.

Varijabilne naknade mogu se isplatiti jedino u slučaju ako je finansijski položaj Banke održiv i ako je isplata varijabilnih naknada opravdana, o čemu odlučuje Nadzorni odbor.

Nadzorni odbor će donijeti odluke o:

- ukupnom iznosu varijabilnih naknada koje će Banka isplatiti radnicima za određenu poslovnu godinu,
- naknadama članova Uprave, Sekretara Banke i zaposlenika u kontrolnim funkcijama, na pojedinačnoj osnovi, na prijedlog Predsjednika,
- smanjenju, neisplaćivanju ili ukidanju varijabilnih naknada, uključujući odredbe o malusu i povratu naknade, ako dođe do narušene uspješnosti ili ostvarivanja gubitka Banke.

Odluke Nadzornog odbora iz prethodnog stava predlaže i provodi Uprava, u skladu sa ovom Politikom.

Iznos varijabilnih naknada članova višeg rukovodstva i zaposlenika Banke koji ne spadaju u kategoriju identifikovanih zaposlenika, Nadzorni odbor može donijeti na grupnoj osnovi, a Predsjednik Uprave je ovlašten da donese odluku o pojedinačnoj isplati istih. Uprava je dužna informisati Nadzorni odbor o naknadama zaposlenika čije profesionalne aktivnosti imaju značajan uticaj na profil rizičnosti Banke.

Banka je dužna odgoditi i odrediti raspored isplate u periodu odgode za značajan udio varijabilne naknade identifikovanog zaposlenika na primjeren vremenski period. Udio varijabilne naknade identifikovanog zaposlenika koji će se odgoditi i dužina perioda odgode određuje se u skladu sa:

- pozicijom, odgovornostima i zadacima identifikovanog zaposlenika,
- poslovnim ciklusom i karakteristikama poslovanja Banke,
- rizicima Banke i nivoom rizika koju identifikovani zaposlenik može preuzeti,
- odnosom između fiksne i varijabilne naknade, te iznosom varijabilnih naknada identifikovanog zaposlenika.

Bez obzira na navedeno, Banka je dužna odgoditi najmanje 40% varijabilnog dijela naknade identifikovanog zaposlenika. Izuzetno, ako je iznos varijabilnog dijela naknade izrazito visok, Banka je dužna odgoditi plaćanje najmanje 60% varijabilnog dijela naknade identifikovanog zaposlenika.

Period odgode varijabilne naknade ne smije biti kraći od tri godine, a izuzetno, za one identifikovane zaposlenike koji imaju najveći značajan uticaj na profil rizičnosti Banke, period odgode ne smije biti kraći od pet godina.

Banka je dužna značajan udio varijabilne naknade, odgođenog i neodgođenog dijela, isplatiti u obliku finansijskih instrumenata. Udio varijabilne naknade, koji će se isplatiti u obliku finansijskih instrumenata, određuje se u skladu sa pozicijom, ovlaštenjima i odgovornostima identifikovanog zaposlenika, iznosom varijabilnih naknada identifikovanog zaposlenika i nivoom rizika koju identifikovani zaposlenik može preuzeti.

Nezavisno od prethodnog člana, najmanje 50% svake varijabilne naknade, mora se sastojati od finansijskih instrumenata. Varijabilni dio naknade, koji se sastoji od finansijskih instrumenata izračunava se kao omjer između iznosa varijabilnog dijela naknada koji se dodjeljuju u instrumentima i sume varijabilnog dijela naknada koji se dodjeljuju u gotovini i drugim pogodnostima, u trenutku dodjele.

Finansijski instrumenti koje koristi Banka za dodjelu varijabilnih naknada moraju doprinijeti usklađivanju varijabilnih naknada sa uspjehom i rizicima Banke. Finansijski instrumenti u smislu ove Politike mogu biti:

- a) obične dionice,
- b) finansijski instrumenti povezani sa običnim dionicama, čija se vrijednost zasniva na tržišnoj cijeni dionice i koji imaju ugovorenu klauzulu kojom se najveća moguća vrijednost instrumenta ograničava na onu vrijednost koja je vrijedila na dan utvrđivanja naknade,
- c) prioritetne dionice,
- d) dionice matičnog društva pravnog lica i finansijski instrumenti povezani sa dionicama matičnog društva pravnog lica, čija se vrijednost zasniva na tržišnoj cijeni dionice i koji imaju ugovorenu klauzulu kojom se najveća moguća vrijednost instrumenta ograničava na onu vrijednost koja je vrijedila na dan utvrđivanja naknada,
- e) ostali finansijski instrumenti za čije je korištenje dobila prethodnu saglasnost Agencije.

Kod korištenja finansijskih instrumenata, Banka je dužna usvojiti primjerenu politiku zadržavanja naknada, kojom se motivacija zaposlenika usklađuje sa dugoročnim interesima Banka, pri čemu se politika zadržavanja naknada primjenjuje na odgođene i neodgođene varijabilne naknade.

Banka ne smije identifikovanom zaposleniku isplatiti dividende ili prinos na finansijske instrumente koji su mu dodijeljeni i odgođeni, ni u periodu odgode, ni nakon završetka perioda odgode. Svi prinosi, odnosno dividende koje bi mogle biti isplaćene u periodu odgode, postaju vlasništvo Banke.

Odredbe o odgodi varijabilne naknade i isplati u finansijskim instrumentima se ne primjenjuju ukoliko je varijabilna naknada na godišnjoj osnovi ispod ili jednaka bruto iznosu od 100.000,00 KM.

3.3. Grupne naknade po području poslovanja u toku 2022. godine

Bruto varijabilne naknade (mjesečne i godišnja) isplaćene po sektorima u 2022. godini

(u 000 KM)

Naknade po kategorijama	Broj radnika	Ukupan iznos bruto naknade iskazan po sektorima
Upravljačke funkcije	-	-
Front	256	308
Podrška	149	214
Rizici	13	20
Kontrolne funkcije	28	41
Total	446	583

3.4. Bruto fiksne naknade isplaćene po sektorima u 2022. godini

(u 000 KM)

Naknade po kategorijama	Broj radnika	Ukupan iznos neto naknade iskazan po sektorima
Upravljačke funkcije	5	947
Front	276	4.990
Podrška	158	4.393
Rizici	14	492
Kontrolne funkcije	31	1.026
Total	484	11.848

3.5. Zbir svih naknada po kategorijama zaposlenika

Zbir svih bruto naknada po kategorijama radnika, te informacije o naknadama podjeljene na Upravu, Nadzorni odbor i ostale radnike banke čije profesionalne aktivnosti imaju značajan utjecaj na rizični profil banke.

(u 000 KM)

Naknade po kategorijama radnika	Fiksne naknade	Varijabilne naknade	Ukupno
Upravljačke funkcije	947	-	947
Front	4.990	308	5.298
Podrška	4.393	214	4.607
Rizici	492	20	512
Kontrolne funkcije	1.026	41	1.067
Total	11.848	583	12.431

Naknade po kategorijama radnika	Broj	Ukupne naknade 000 KM
Nadzorni odbor	5	352
Članovi Uprave	7	1.030

Broj radnika čije naknade iznose sto hiljada KM ili više po finansijskoj godini:

Utvrđeni broj radnika čiji ukupni godišnji bruto primici u finansijskoj godini prelaze iznose sto hiljada iznosi 7 (sedam).

U 2022. godini nije bilo varijabilnih naknada u vidu dionica, finansijskih instrumenata povezanih sa dionicama i drugim oblicima varijabilne naknade, niti diskrecionih penzionih pogodnosti dodijeljenih zaposlenicima.

4. Strategija i politika upravljanja rizicima

4.1 Sektori, kontrolne funkcije, komiteti i komisije koji su uspostavljeni kako bi operativno izvršavali funkcije kontrole i sprovodili strateške odluke

4.1.1. Sektor za odobravanje kreditnog rizika

Sektor za odobravanje kreditnog rizika, kao posebna organizaciona jedinica funkcionalno i organizaciono odvojena od aktivnosti preuzimanja rizika Banke, odgovoran je za sistem ocjene kreditnog rizika u Banci.

Sektor za odobravanje kreditnog rizika u svom sastavu ima tri odjeljenja i to:

1. Odjeljenje za ocjenu kreditnog rizika Corporate;
2. Odjeljenje za ocjenu kreditnog rizika Retail i
3. Odjeljenje za EWS i monitoring.

Sektor za odobravanje kreditnog rizika je nadležan za:

1. nezavisnu procjenu kreditnog rizika pojedinačnih klijenata/transakcija i davanje mišljenja sa ocjenom rizika nadležnim tijelima za donošenje odluka u okviru pojedinačnog rizika i Politike finansiranja
2. odobravanje plasmana u skladu sa dodijeljenim kompetencijama, praćenje usklađenosti aplikacija za finansiranje sa ciljevima Banke u pogledu nivoa rizika, te upozorava na eventualna odstupanja definisanih pragova
3. vodi zapisnike sa FI komiteta za pravna i fizička lica
4. uspostava i provedba efikasnog sistema ranih upozoravajućih signala i procesa monitoringa klijenata iz segmenta pravnih lica s ciljem rane identifikacije povećanja kreditnog rizika u cilju očuvanja kvaliteta portfolija finansiranja.

4.1.2. Sektor za kontrolu rizika

Sektor za kontrolu rizika kao jedna od kontrolnih funkcija Banke organizovan je kako slijedi:

- Odjeljenje za kontrolu kreditnog rizika
- Odjeljenje za tržišni rizik i
- Odjeljenje za operativni rizik i informatičku sigurnost.

Direktor Sektora za kontrolu rizika je ujedno rukovodilac kontrolne funkcije Banke za upravljanje rizicima.

Sektor za kontrolu rizika je nadležan za:

- upravljanje, analizu i izvještavanje o kvaliteti portfolija Banke sa aspekta kreditnog rizika, uključujući i rizik koncentracije
- upravljanje i izvještavanje o tržišnom i operativnom riziku, izradu regulatornih rezervi i rezervi u skladu sa MSFI 9, kao i upravljanje i monitoring kolateralima
- praćenje i izvještavanje o rizicima kojima je Banka izložena ili može biti izložena u svom poslovanju
- sprovođenje stres testiranja

- vršenje ocjene adekvatnosti i efikasnosti internih kontrola
- vršenje provjere efikasnosti metoda za upravljanje rizicima
- vršenje analize praćenja i izvještavanja o adekvatnosti kapitala i likvidnosti Banke, kao i provjeru strategija i postupaka za internu procjenu adekvatnosti kapitala.

4.1.3. Sektor sredstava i finansijskih institucija

Sektor sredstava i finansijskih institucija odgovoran je za:

- upravljanje izvorima finansiranja i likvidnost Banke,
- praćenje pokazatelja likvidnosti i devizne pozicije,
- planiranje likvidnosti banke (dnevne, sedmične, kvartalane),
- plan izvora banke,
- plan likvidnosti za nepredviđene slučajeve,
- organizovanje rada Komisiju za likvidnost,
- organizovanju sjednica ALCO Komiteta i pripremi materijala za istu,
- upravljanje trezorskim plasmanima,
- upravljanje i izvještavanje o poslovanju sa ovlaštenim mjenjačima.

4.1.4. Kontrolne funkcije banke

Funkcija praćenja usklađenosti je sastavni dio sistema kontrolnih funkcija Banke, uz funkciju upravljanja rizicima i funkciju interne revizije, te predstavlja sistem uspostavljen sa ciljem da osigura da Banka posluje u skladu sa relevantnim zakonima i regulatornim zahtjevima, kao i drugim standardima, smjernicama, kodeksima i profesionalnim praksama.

Rizik usklađenosti je rizik od izricanja mogućih mjera i kazni, te rizik nastanka značajnog finansijskog gubitka koji Banka može pretrpiti zbog neusklađenosti s propisima i standardima. Rizik usklađenosti podrazumijeva identifikovanje propusta i procjenu rizika kao posljedice neusklađenosti poslovanja Banke sa zakonom i drugim propisima, posebno rizika od provođenja mjera i sankcija FBA i drugih nadležnih organa, te finansijskih gubitaka.

Funkcija praćenja usklađenosti poslovanja Banke uspostavljena je kao odvojena i nezavisna organizaciona jedinica.

Rukovodilac Odjeljenja je nositelj funkcije praćenja usklađenosti Banke, koga imenuje i razrješava Nadzorni odbor Banke. Banka o imenovanju obavještava Agenciju za bankarstvo FBiH.

Provođenje aktivnosti Funkcije praćenja usklađenosti obuhvata minimalno slijedeće poslove:

- praćenje usklađenosti poslovanja Banke sa zakonima, propisima Agencije i drugim propisima i standardima opreznog bankarskog poslovanja, procedurama o sprječavanju pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti, kao i drugim aktima kojima se uređuje poslovanje Banke,
- identifikovanje propusta i procjenu rizika kao posljedice neusklađenosti poslovanja Banke sa zakonom i drugim propisima, posebno rizika od sprovođenja nadzornih mjera i sankcija Agencije i drugih nadležnih organa, finansijskih gubitaka, kao i reputacijski rizik,
- savjetovanje Uprave Banke i drugih odgovornih lica o načinu primjene relevantnih zakona, standarda i pravila, uključujući i informacije o aktuelnostima iz tih područja,
- procjenu efekata koje će na poslovanje Banke imati izmjena relevantnih propisa.

Funkcija praćenja usklađenosti je ovlaštena i za poduzimanje slijedećih aktivnosti:

- praćenje novih propisa i izmjena u zakonima,
- analiza novih propisa i njihov uticaj na poslovanje Banke,
- pružanje savjeta i podrške Upravi i organizacionim jedinicama u svim pitanjima koja se odnose na

rizik usklađenosti,

- provjera usklađenosti novih proizvoda,
- provođenje identifikacije i procjene rizika usklađenosti kojima je Banka izložena,
- izrada godišnjeg plana rada Funkcije praćenja usklađenosti,
- izrada kvartalnih, polugodišnjih i godišnjih izvještaje o radu Funkcije praćenja usklađenosti,
- direktno izvještavanje Nadzornog odbora, Odbora za reviziju, Uprave Banke, kao i druge nadležne odbore,
- upravljanje situacijama koje predstavljaju ili mogu predstavljati sukob interesa,
- organizovanje edukacija i jačanje kulture usklađenosti poslovanja kod zaposlenika,
- izvještavanje organa Banke o usklađenosti postupanja sa Etičkim Kodeksom,
- analiza politika naknada i učešće u radnoj grupi za izradu politika naknada,
- kontrola usklađenosti postupanja sa prigovorima klijenata,
- analiza usklađenosti ICAAP-a i ILAAP-a.

Funkcija praćenja usklađenosti dužna je da sastavlja kvartalne, polugodišnje i godišnje izvještaje o radu. Izvještaje o radu Funkcije, uz pribavljeno izjašnjenje Uprave i Odbora za reviziju, usvaja Nadzorni odbor Banke. Funkcija praćenja usklađenosti najmanje jednom godišnje učestvuje na sjednicama tijela koje izvještava.

4.1.5. Komiteti

U okviru organizacione šeme Banke osim gore navedenih funkcija Banke uspostavljeni su sljedeći Komiteti koji učestvuju u upravljanju rizicima:

- **Komitet za upravljanje aktivom i pasivom** (engl. Assets and Liability Management Committee - ALCO) nadležan je da formira, revidira, analizira i sprovodi politiku upravljanja aktivom i pasivom Banke i donosi odluke o pitanjima koja se odnose na likvidnost Banke i upravljanje imovinom i obavezama.
- **Komitet za finansiranja i investicije Banke (FI komitet)** odobrava izloženost Banke rizicima koji proizilaze iz strukture njenih bilansnih potraživanja i vanbilansnih stavki – finansiranja i investicija u okvirima utvrđenim aktima Banke.
- **Komitet za upravljanje nekvalitetnom aktivom (Remedial komitet)** donosi odluke iz domena naplate problematičnih potraživanja, te prodaje nekretnina i pokretnih stvari preuzetih u postupcima naplate.
- **IT Komitet** je uspostavljen s ciljem efikasnog upravljanja IT procesima Banke, donošenje odluka o kapitalnim investicijama, praćenje toka IT projekata.
- **Komitet za tendere** osigurava poštivanje internih procedura i zakonskih propisa nabavke, te osigurava optimizaciju upravljanja budžetom Banke.
- **Komitet za eksternalizaciju** je zadužen za praćenje poštivanja minimalnih standarda za upravljanje rizikom eksternalizacije.

4.1.6. Sistem upravljanja rizicima

Banka je uspostavila sistem upravljanja rizicima koji obuhvata procjenjivanje/mjerenje rizika, testiranje otpornosti na stres, praćenje rizika, utvrđivanje apetita za rizik i profila rizičnosti, planiranje kapitala i praćenje adekvatnosti kapitala i likvidnosti. Banka na ovaj način efikasno upravlja svim rizicima kojima je izložena ili može biti izložena po osnovu poslovnih aktivnosti i obezbjeđuje da rizični profil Banke bude u skladu sa utvrđenim apetitom za rizik.

U cilju adekvatnog i kontinuiranog upravljanja rizicima Banka ima definisanu organizacionu strukturu

koja podržava navedeni sistem upravljanja rizicima.

Kontrola i upravljanje rizicima u Banci se sprovode na osnovu Operativnog i Strateškog plana, kao i Strategije upravljanja rizicima usvojenih od strane Nadzornog odbora.

Strategija upravljanja rizicima definiše osnovne ciljeve i osnovne principe upravljanja rizicima i dio je ukupne strategije upravljanja Bankom.

Apetit za rizik podrazumijeva nivo rizika koji je Banka spremna da preuzme radi ostvarivanja svojih strategija i politika. Ciljevi upravljanja rizicima usklađeni su sa planom poslovanja Banke i temelje se na limitima i potrebama za kapitalom u skladu sa Odlukom o izračunavanju kapitala kao i internim kapitalnim zahtjevom, na način da Banka:

- Ispuni regulatorne zahtjeve po pitanju visine svih vrsta kapitala i stope finansijske poluge;
- Ispuni kapitalne zahtjeve za kreditni, operativni, tržišni i ostale vrste rizika;
- Održi jaku kapitalnu poziciju i jaku poziciju likvidnosti;
- Ispuni visoke interne i eksterne standarde upravljanja rizicima;
- Ispuni dodatne zahtjeve za kapitalom u skladu sa Odlukom FBA o ICAAP-u u Banci.

Za primjenu Strategije upravljanja rizicima odgovorni su nadležni organi Banke i organizacioni dijelovi koji sprovode i učestvuju u sistemu upravljanja rizicima.

Usklađenost Strategije upravljanja rizicima i poslovne strategije jedan je od ključnih preduslova za obavljanje redovnih aktivnosti.

4.3. Vrste rizika

U skladu sa Zakonom o bankama, Banka je obavezna minimalno pratiti sljedeće vrste rizika: kreditni, koncentracijski rizik, rezidualni rizik, rizik zemlje, tržišni rizik, valutni rizik, rizik profitne/kamatne/stope, rizik likvidnosti, operativne rizike, interne i eksterne prevare, rizik eksternalizacije, rizik usklađenosti, cyber rizike, rizike nesavjesnog poslovanja. Pored navedenih rizika propisanih kao minimum, Banka je odlučila pratiti i sljedeće vrste rizika: reputacijski rizik, poslovni rizik, rizik kapitala, strateški rizik, rizik profitabilnosti, rizik modela. Na najvišem nivou rizici su podijeljeni u grupu finansijskih i nefinansijskih rizika. Finansijski rizici su povezani proizvodom (direktno vezani za finansijske ugovore ili portfolio fi-

nansiranja) dok su nefinansijski rizici zasnovani na aktivnosti ili procesu.

U nastavku je data lista rizika na osnovu koje Banka vrši procjenu materijalnosti/ značajnosti:

Rizik	Definicija rizika/potkategorije rizika
1. Kreditni rizik	Rizik gubitka zbog neispunjavanja dužnikove novčane obaveze prema Banci.
1.1. Kreditni rizik	Kreditni rizik - rizik gubitka zbog neispunjavanja dužnikove novčane obaveze prema Banci.
1.2. Koncentracijski rizik	Koncentracijski rizik je svaka pojedinačna, direktna ili indirektna izloženost prema jednom licu, odnosno grupi povezanih lica ili skup izloženosti koje povezuju zajednički uzroci rizika kao što su isti privredni sektor, odnosno geografsko područje, istovrsni proizvodi, odnosno primjena tehnika smanjenja kreditnog rizika, uključujući posebno rizike povezane sa velikim indirektnim kreditnim izloženostima prema pojedinom davaocu kolaterala koji može dovesti do takvih gubitaka koji bi mogli ugroziti nastavak poslovanja Banke ili materijalno značajne promjene njenog rizičnog profila.
1.3. Rezidualni rizik	Rezidualni rizik je rizik gubitka koji nastaje ako su priznate tehnike smanjenja kreditnog rizika kojima se koristi Banka manje efikasne nego što se prvobitno očekivalo ili njihova primjena nedovoljno utječe na smanjenje rizika kojima je Banka izložena.
1.4. Rizik zemlje	Rizik zemlje je rizik koji se odnosi na državu porijekla lica prema kojem je Banka izložena, odnosno rizik mogućnosti nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat ili kapital Banke zbog nemogućnosti Banke da naplati svoja potraživanja od ovog lica iz razloga koji su posliedica političkih, ekonomskih ili socijalnih prilika u zemlji i porijekla tog lica.
1.5. Rizik transfera	Rizik transfera podrazumijeva rizik ostvarivanja gubitka zbog spriječenosti Banke da naplati potraživanja iskazana u valuti koja nije zvanična valuta države porijekla dužnika, i to uslijed ograničenja plaćanja obaveza prema povjericima iz drugih država u određenoj valuti koja je utvrđena aktima državnih i drugih dužnika države porijekla dužnika.
1.6. Valutno inducirani kreditni rizik	Valutno inducirani kreditni rizik je rizik gubitka kojem je dodatno izložena Banka koja odobrava plasmane u stranoj valuti ili sa valutnom klauzulom i koji proizlazi iz dužnikove izloženosti valutnom riziku.
1.7. Profitno/ kamatno inducirani kreditni rizik	Profitno/ kamatno inducirani kreditni rizik je rizik gubitka kojem je dodatno izložena Banka koja preuzima kreditni rizik iz izloženosti vezanih za promjenljivu profitnu stopu.
1.8. Političko-ekonomski rizik	Političko-ekonomski rizik podrazumijeva rizik ostvarivanja gubitka zbog spriječenosti Banke da naplati potraživanja uslijed ograničenja utvrđenih propisima/aktima državnih i drugih državnih organa iz države porijekla dužnika, kao i općih i sistemskih prilika u toj državi.
1.9. Migracijski rizik	Migracijski rizik je rizik gubitka zbog promjene fer vrijednosti kreditne izloženosti, a kao posljedica promjene rejtinga klijenta.
1.10. Rizik (slobodne) isporuke	Rizik (slobodne) isporuke je rizik gubitka Banke koji nastaje kada je plaćanje vrijednosnih papira, valute ili robe izvršeno prije nego što su primljeni ili je predmetna isporuka izvršena prije nego što su oni plaćeni, odnosno ako obavljeno plaćanje ili izvršena isporuka nije u skladu sa očekivanom vremenskom dinamikom.
1.11. Rizik namirenja	Rizik namirenja je rizik nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat ili kapital Banke zbog razlike u ugovorenoj cijeni namirenja za određeni dužnički, vlasnički, devizni ili robni instrument i njene sadašnje tržišne vrijednosti.

1.12. Rizik druge ugovorne strane	Rizik druge ugovorne strane je rizik da bi druga strana u transakciji mogla doći u status neizmirenja obaveza ili pogoršane kreditne kvalitete prije konačne namire novčanih tokova ugovorene transakcija (najčešće se odnosi na derivate ili druge slične finansijske instrumente).
2. Tržišni rizik	Tržišni rizik je rizik od gubitaka na bilansnim i vanbilansnim pozicijama uslijed promjene cijena na tržištu.
2.1. Valutni rizik	Valutni rizik je rizik gubitka koji proizlazi iz promjene kursa valute i/ili promjene cijene zlata.
2.2. Pozicijski rizik	Pozicijski rizik je rizik gubitka koji proizlazi iz promjene cijene finansijskog instrumenta ili kod derivata, promjene cijene odnosno varijable.
2.3. Robni rizik	Robni rizik je rizik gubitka koji proizlazi iz promjene cijene robe.
2.4. Rizik kreditne marže	Rizik kreditne marže je rizik gubitka uslijed promjene tržišne vrijednosti dužničkih finansijskih instrumenata, prouzrokovano promjenama u kreditnom rasponu, premiji za likvidnost i drugim faktorima koji mogu uticati na promjenu tržišne vrijednosti.
2.5. Rizik prilagodbe kreditnog vrednovanja (CVA rizik)	Rizik prilagodbe kreditnog vrednovanja je rizik gubitka po osnovu OTC derivata koji može nastati uslijed pogoršanja kreditne sposobnosti druge ugovorne strane (podvrsta kreditnog rizika) ili promjene cijene derivata (podvrsta tržišnog rizika) ili kombinacijom naprijed navedenog.
3. Rizik profitne stope/ kamatni rizik u bankarskoj knjizi	Rizik profitne stope/ kamatni rizik u bankarskoj knjizi je rizik od mogućeg nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Banke po osnovu pozicija iz bankarske knjige uslijed promjene profitnih/ kamatnih stopa.
3.1. Rizik profitne stope/ kamatni rizik u bankarskoj knjizi	Rizik profitne stope/ kamatni rizik u bankarskoj knjizi je rizik od mogućeg nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Banke po osnovu pozicija iz bankarske knjige uslijed promjene profitnih/ kamatnih stopa.
4. Rizik likvidnosti	Rizik likvidnosti je rizik gubitka koji proizlazi iz postojeće ili očekivane nemogućnosti Banke da podmiri svoje dospjele novčane obaveze.
4.1. Rizik likvidnosti	Rizik likvidnosti je rizik gubitka koji proizlazi iz postojeće ili očekivane nemogućnosti Banke da podmiri svoje dospjele novčane obaveze.
4.2. Rizik finansiranja likvidnosti	Rizik finansiranja likvidnosti je rizik da Banka neće biti u stanju uspješno ispuniti očekivane i neočekivane sadašnje i buduće potrebe za novčanim sredstvima, te potrebe za instrumentima osiguranja, a da ne utječe na redovno dnevno poslovanje ili na finansijski rezultat Banke.
4.3. Rizik tržišne likvidnosti	Rizik tržišne likvidnosti je rizik koji proizlazi iz nemogućnosti Banke da jednostavno napravi poravnanje pozicija ili eliminiira te pozicije po tržišnoj cijeni, zbog tržišnog poremećaja ili zbog nedovoljne dubine tržišta.
4.4. Rizik koncentracije izvora finansiranja	Rizik koncentracije izvora finansiranja je rizik prevelike koncentracije izvora finansiranja u istoj ročnosti/ vrsti/ individualnom izvoru, što u slučaju negativnog kretanja može dovesti do negativnog utjecaja na likvidnosnu poziciju Banke i rizik od nemogućnosti adekvatnog finansiranja poslovanja.
4.5. Rizik unutardnevne likvidnosti	Rizik unutardnevne likvidnosti je rizik neadekvatnog upravljanja unutardnevnom likvidnosti, što može dovesti do nemogućnosti pravovremene isplate obaveza te uticaja na likvidnosnu poziciju Banke i likvidnost drugih strana.

5. Operativni rizici	Operativni rizik je rizik gubitka zbog neadekvatnih ili neuspjelih internih procesa, ljudi i sistema ili vanjskih događaja, uključujući pravni rizik.
5.1. Operativni rizik	Operativni rizik je rizik gubitka zbog neadekvatnih ili neuspjelih internih procesa, ljudi i sistema ili vanjskih događaja, uključujući pravni rizik.
5.2. Rizik eksternalizacije	Rizik eksternalizacije je rizik koji nastaje kada Banka ugovorno povjerava trećoj strani (pružaozima usluga) obavljanje aktivnosti koje bi inače sama obavljala.
5.3. Rizik usklađenosti	Rizik usklađenosti je rizik od izricanja mogućih mjera i kazni te rizik od nastanka značajnog finansijskog gubitka koji Banka može pretrpjeti zbog neusklađenosti s propisima, standardima i kodeksima te internim aktima.
5.4. IKT i Cyber rizici	IKT rizik – Rizik gubitaka zbog neprimjerenosti ili prekida u radu hardverskih i softverskih komponenti tehničke infrastrukture, što može ugroziti raspoloživost, integritet, dostupnost i sigurnost takve infrastrukture i podataka. Cyber (kibernetiski) rizik – Rizik gubitaka uslijed povrede povjerljivosti gubitka integriteta sistema i podataka, neprikladnosti ili nedostupnosti sistema i podataka ili nemogućnosti promjene informacionih tehnologija unutar razumnog roka i uz razumne troškove u slučaju promjene zahtjeva okruženja ili poslovanja (tj. prilagodljivosti). Obuhvata sigurnosne rizike koji proizlaze iz neadekvatnih ili neuspješnih internih postupaka ili vanjskih događaja, uključujući kibernetiske upade ili neadekvatnu fizičku sigurnost.
5.5. Rizik nesavjesnog poslovanja	Rizik nesavjesnog poslovanja je rizik gubitaka zbog neprimjerenog pružanja finansijskih usluga, uključujući slučajeve namjernog ili nenamjernog kršenja pravila i propisa.
5.6. Rizik modela	Rizik modela je rizik nastanka gubitka zbog donošenja poslovnih odluka i odluka u vezi sa upravljanjem rizicima koje bi se zasnivale na rezultatima internih modela, uključujući modele za utvrđivanje internih kapitalnih zahtjeva, cijena proizvoda, vrednovanje finansijskih instrumenata i slično. Gubici bi mogli nastati zbog neadekvatnih polaznih postavki modela, grešaka u implementaciji modela ili nepravilne upotrebe modela.
5.7. Pravni rizik	Pravni rizik je rizik koji nastaje zbog mogućnosti pokretanja sudskih postupaka protiv Banke, neispunjenja ugovorene obaveze Banke, kao i da donesene poslovne odluke Banke za koje se ustanovi da su neprovodive, negativno utječu na poslovanje ili finansijski položaj Banke.
5.8. Rizik kadrova	Rizik kadrova je potencijalni gubitak Banke uslijed odlaska zaposlenih sa kritičnim znanjima i odliva know-how koji nisu zamjenjivi u kratkoročnom periodu.
5.9. Rizik pranja novca i finansiranja terorizma	Rizik pranja novca i finansiranja terorizma je rizik da klijent zloupotrijebi Banku za pranje novca ili finansiranje terorističkih aktivnosti i da neki poslovni odnos, transakcija ili proizvod budu posebno ili neposredno upotrebljeni za pranje novca i/ili finansiranje terorističkih aktivnosti.
6. Ostali rizici	
6.1. Reputacijski rizik	Reputacijski rizik je rizik mogućnosti nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat ili kapital Banke uslijed gubitka povjerenja u integritet Banke do kojeg dolazi zbog nepovoljnog javnog mišljenja o poslovnim praksama Banke ili aktivnostima članova organa Banke, bez obzira da li postoji ili ne postoji osnov za takvo javno mišljenje.

6.2. Poslovni rizik	Poslovni rizik je negativna, neočekivana promjena obima poslovanja i/ili profitnih marži Banke koja može dovesti do značajnih gubitaka i na taj način umanjiti tržišnu vrijednost Banke. Do poslovnog rizika, prije svega, može doći zbog značajnog pogoršanja tržišnog okruženja i promjena u tržišnom takmičenju ili ponašanju potrošača na tržištu.
6.3. Rizik kapitala	Rizik kapitala odnosi se na neodgovarajuću strukturu kapitala da podrži obim i prirodu poslovnih aktivnosti Banke ili na poteškoće sa kojima se suočava Banka prilikom pribavljanja novih izvora kapitala, posebno u slučajevima kada postoje hitne potrebe za povećanjem kapitala ili u nepovoljnim uslovima.
6.4. Strateški rizik	Strateški rizik je rizik gubitka do kojeg dolazi zbog nepostojanja dugoročne strategije razvoja Banke, donošenja pogrešnih poslovnih odluka, neprilagođenosti promjenama u ekonomskom okruženju i sl.
6.5. Rizik profitabilnosti	Rizik profitabilnosti je rizik koji nastaje zbog neodgovarajuće strukture i raspodjele zarade ili nemogućnosti Banke da osigura odgovarajući, stabilni i održivi nivo profitabilnosti.
6.6. Upravljački rizik	Upravljački rizik je rizik gubitka do kojeg dolazi zato što Banka zbog svoje veličine i/ili kompleksnosti poslovanja ima ograničen kapacitet za uspostavljanje sofisticiranih upravljačkih mehanizama, sistema i kontrola.
6.7. Rizik prekomjerne finansijske poluge	Rizik prekomjerne finansijske poluge je rizik koji proizlazi iz ranjivosti Banke zbog finansijske poluge ili potencijalne finansijske poluge koji može dovesti do neželjenih izmjena njenog poslovnog plana, uključujući prisilnu prodaju imovine, što može rezultirati gubicima ili prilagodbom vrednovanja njene preostale imovine.
6.8. Rizik ulaganja	Rizik ulaganja je rizik gubitka koji proizlazi iz ulaganja Banke u fiksnu imovinu i ulaganja u druga pravna lica, uslijed promjena njihovih tržišnih vrijednosti.
6.9. Rizik klimatskih promjena (kao dio ESG rizika)	ESG (okolišni, socijalni i upravljački rizici) predstavljaju vjerovatnoću gubitaka ili dodatnih troškova ili gubitak planiranih prihoda ili gubitak reputacije finansijske institucije radi negativnog finansijskog utjecaja sadašnjih ili budućih faktora ESG-a na druge ugovorne strane i njihovu imovinu. Negativni utjecaji klimatskih promjena (poplave, oluje, povećan nivo mora) predstavljaju rastući rizik za održivi razvoj svih zemalja. Ti rizici utječu na makroekonomske pokazatelje, među kojima su inflacija, ekonomski rast, te finansijska stabilnost.
6.10. Rizik uvođenja novih proizvoda/usluga	Rizik uvođenja novih proizvoda/usluga su rizici koji nastaju zbog uvođenja novih usluga, proizvoda, modela, procesa ili sistema, značajnih promjena u postojećim uslugama, proizvodima, modelima, procesima ili sistemima, nastupa na novim tržištima, trgovanja sa novim instrumentima ili zaključivanja sličnih poslova kojima se banka nije ranije bavila, uključujući i postupke spajanja ili pripajanja drugih pravnih lica.
6.11. Rizik nekretnina	Rizik nekretnina je rizik gubitka koji proizlazi iz promjena tržišnih vrijednosti portfolija nekretnina u vlasništvu Banke.

4.4. Ciljevi i politika upravljanja kreditnim rizikom

4.4.1. Strategija i politike za upravljanje kreditnim rizikom

Poslovna politika Banke zahtijeva i predviđa maksimalnu zaštitu od izloženosti kreditnom riziku, kao najznačajnijem riziku u bankarskom poslovanju. Banka je internim aktima, politikama i procedurama koje se odnose na upravljanje rizicima obezbijedila adekvatan sistem upravljanja kreditnim rizikom kojim se on svodi na prihvatljiv nivo.

Banka upravljanje kreditnim rizikom vrši putem:

- Procesu odobravanja finansiranja/plasmana;
- Procesu upravljanja kolateralima;
- Procesu mjerenja kreditnog rizika u skladu sa regulatornim okvirom (odlukama Agencije za bankarstvo FBiH);
- Procesu monitoringa portfolija i praćenjem kvalitete istog;
- Procesu obračuna minimalnog kapitalnog zahtjeva za kreditni rizik i interne procjene adekvatnosti kapitala;
- Procesu ranog otkrivanja znakova upozorenja (EWS);
- Procesu upravljanja rizičnim plasmanima i nekvalitetnom aktivom.

Banka upravlja kreditnim rizikom uspostavljanjem adekvatnih procesa za utvrđivanje minimalne sposobnosti otplate dužnika prilikom odobrenja plasmana, kao i za redovno praćenje iste za sve vrijeme trajanja ugovornog odnosa, definisanjem različitih nivoa odlučivanja prilikom odobrenja plasmana, uspostavljanjem limita kojima se definiše nivo rizika koji je Banka voljna da prihvati na nivou pojedinačnih komitenata, geografskih područja i industrija, kao i kroz praćenje tih limita.

Cilj upravljanja kreditnim rizikom je minimiziranje negativnih efekata kreditnog rizika na finansijski rezultat i kapital Banke.

Strategija upravljanja rizicima, Politika finansiranja, Politika naplate, Politika utvrđivanja i praćenja velikih izloženosti i koncentracijskog rizika, Politika upravljanja kolateralima i Program za upravljanje kreditnim rizikom i utvrđivanje očekivanih kreditnih gubitaka, bliže definišu sistem upravljanja kreditnim rizikom uključujući koncentracijski rizik, rezidualni rizik, profitno/ kamatno inducirani kreditni rizik i političko-ekonomski rizik.

Strategija upravljanja rizikom predstavlja okvirni dokument za kreiranje politika i procedura za upravljanje kreditnim rizikom sa jasno utvrđenim pravilima i definiše sljedeće:

- pregled i definiciju svih rizika kojim je Banka izložena ili može da bude izložena u svom poslovanju
- strateške ciljeve i poslovnu strategiju
- politiku upravljanja rizicima i osnovna načela preuzimanja i upravljanja rizicima
- osnovna načela procesa interne procjene adekvatnosti kapitala Banke
- praćenje profila rizika i limita kreditnog rizika.

Politikom finansiranja definisane su smjernice za efikasno sprovođenje kreditnog procesa u skladu sa poslovnim modelom Banke. Banka definiše i provodi procese vezane za kreditno poslovanje u skladu sa ovom politikom i drugim politikama koje usvaja Nadzorni odbor i svim primjenjivim propisima, Odlukama Agencije za bankarstvo FBiH i Zakonom o bankama.

Politika naplate definiše okvire postupanja u procesu naplate potraživanja od momenta odobrenja bilo kojeg proizvoda preko redovnog praćenja izmirenja obaveze i postupak prenosa potencijalno problematičnih i problematičnih plasmana iz Sektora za poslovanje sa pravnim i fizičkim licima u Sektor za naplatu i upravljanje nekvalitetnom aktivom.

Politike i procedure za utvrđivanje i praćenje velikih izloženosti i koncentracijskog rizika definišu ograničenja koncentracije rizika, te metode upravljanja i kontrole nad istim.

Programom za upravljanje kreditnim rizicima i utvrđivanje očekivanih kreditnih gubitaka, koji usvaja Nadzorni odbor Banke, propisan je način upravljanja kreditnim rizikom, način raspoređivanja izloženosti u nivoe kreditnog rizika i vrednovanje izloženosti.

Politika i Procedura upravljanja kolateralima definišu aktivnosti upravljanja kolateralima u skladu sa Odlukom o upravljanju kreditnim rizikom i utvrđivanju očekivanih kreditnih gubitaka, Uputstvom za procjenu tržišne vrijednosti kolaterala i pozitivnom bankarskom praksom. Navedenim dokumentom su postavljeni minimalni zahtjevi za procjenu kolaterala koji će osigurati kredit Banke.

Izveštavanje o kreditnom riziku na nivou Banke obuhvata i sistem eksternog i internog izveštavanja o upravljanju kreditnim rizikom. Eksterno izveštavanje vrši se u skladu sa zahtjevima Agencije za bankarstvo FBiH, a interno izveštavanje u skladu sa internim aktima Banke.

Izveštaj o upravljanju kreditnim rizikom sadrži: ukupnu izloženost kreditnom riziku, iznos dospjelih potraživanja, pregled nekvalitetnih finansiranja, vrijednost i vrstu prihvatljivih kolaterala, iznos ispravki vrijednosti i rezervi za kreditne gubitke.

Proces upravljanja kreditnim rizikom u Banci predmet je kontinuirane kontrole od strane interne revizije.

4.4.2 Funkcije upravljanja kreditnim rizikom

U cilju kontinuiranog i adekvatnog sistema upravljanja, Banka ima definisanu odgovarajuću organizacionu strukturu, koja je proporcionalna veličini i internoj organizaciji Banke, vrsti, obimu i složenosti poslovanja, te poslovnom modelu i rizičnom profilu Banke. Na ovaj način, osigurana je transparentna i jasna organizacija posla, sa definiranim i dosljedno primijenjenim linijama odgovornosti i ovlaštenjima, uz poštivanje politike za upravljanje sukobom interesa.

Uprava Banke, sprovodi funkciju upravljanja poslovnim procesima i kreditnim rizicima, te usvaja ključne upravljačke odluke. Kontrola i upravljanje kreditnim rizicima u Banci se sprovodi u odnosu na poslovnu strategiju i strategiju rizika usvojene od strane Nadzornog odbora, kao i na osnovu metodologija upravljanja rizicima. Uprava Banke i Nadzorni odbor, kao i pododbori Nadzornog odbora su pravovremeno obaviješteni o pokazateljima poslovanja, upravljanja rizicima, kao i nalazima kontrolnih funkcija putem pojedinačnih izvještaja ili putem odgovarajućih materijala za izveštavanje različitih odbora Banke. Kao važan element pristupa upravljanja kreditnim rizicima, Banka primjenjuje model „tri linije“ odbrane, da razlikuje funkcije koje posjeduju i upravljaju kreditnim rizicima, funkcije koje nadgledaju kreditne rizike i funkcije koje pružaju neovisno uvjerenje.

Kao prva linija u modelu, funkcije Banke odgovorne za pružanje finansijskih usluga (Segment za poslovanje sa pravnim licima i Segment za poslovanje sa stanovništvom) su funkcije koje ostvaruju zaradu i dobit preuzimanjem rizika, odnosno uspostavljaju, vode i održavaju odnos sa klijentima i time predstavljaju mjesto nastanka rizika. One su odgovorne za apliciranje izloženosti rizicima, pridržavanje odobrenih limita, preuzimanje rizika i kontinuirani monitoring rizika, uspostavljanje odnosa sa klijentima i upravljanje proizvodima i obezbjeđenje kvalitetnih podataka o klijentima i proizvodima za potrebe upravljanja rizicima.

Kao druga linija odbrane u modelu je Funkcija upravljanja kreditnim rizicima, koju vrše dva sektora:

1. Sektor za odobravanje kreditnog rizika vrši nezavisnu procjenu kreditnog rizika pojedinačnih klijenata/transakcija i davanje mišljenja sa ocjenom rizika nadležnim tijelima za donošenje odluka u okviru pojedinačnog rizika, vrši praćenje usklađenosti aplikacija za finansiranje sa ciljevima Banke u pogledu nivoa rizika. Sektor za odobravanje kreditnog rizika je odgovoran za razvoj i održavanje zdravog, profitabilnog rizičnog portfolija sredstava koji će izdržati ekonomska kretanja prema nižoj razini tako što će ograničiti problematična finansiranja na minimum.

2. Sektor za kontrolu rizika (Odjel za kontrolu kreditnih rizika) je organizovan na način da prati, kontroliše i ocjenjuje kreditni rizik. Direktor Sektora kontrole rizika izvještava direktno Nadzorni odbor, te informiše Upravu Banke. Funkcija je uspostavljena na način da se izbjegava sukob interesa, a po funkciji je nezavisna, odnosno funkcionalno odvojena od poslovnih procesa i aktivnosti u kojima rizik nastaje. Sektor za kontrolu rizika upozorava na eventualna odstupanja definisanih pragova, vrši analizu i izvještavanje (Nadzornog odbora, Uprave Banke i Agencije za bankarstvo FBiH) o kvaliteti portfolija Banke sa aspekta kreditnog rizika, uključujući i rizik koncentracije. Također vrši izračun ispravki vrijednosti u skladu sa Odlukom FBA, kreditnu kontrolu i upravljanje i monitoring kolateralu. Sektor za kontrolu rizika Upravi Banke i Nadzornom odboru dostavlja izvještaj Risk profile report u kojem su prezentovani i kvantificirani rizici kojim je Banka izložena.

Treću liniju odbrane u modelu čine:

1. Kontrolna funkcija upravljanja rizicima po funkciji je nezavisna, odnosno funkcionalno odvojena od poslovnih procesa i aktivnosti u kojima rizik nastaje. Direktor Sektora za kontrolu rizika je rukovodilac kontrolne funkcije Banke za rizike.

Rad kontrolne funkcije upravljanja rizicima je organizovan na način da prati, kontroliše i ocjenjuje sve rizike, kojim je banka izložena. Kontrolna funkcija upravljanja rizicima učestvuje u izradi i preispitivanju strategije za upravljanje rizicima, metoda i postupaka za upravljanje rizicima, te daje prijedloge i preporuke za efikasno upravljanje rizicima.

Lica zadužena za rad kontrolne funkcije Banke prilikom obavljanja poslova iz svoje nadležnosti imaju obavezu, ukoliko utvrde nezakonitosti u poslovanju ili kršenje strategije, politika i procedura u upravljanju rizicima zbog kojih može biti ugrožena stabilnost, sigurnost, solventnost ili likvidnost banke, odmah o tome obavijestiti Upravu, Odbor za rizike, Odbor za reviziju, Nadzorni odbor i Agenciju za bankarstvo FBiH.

Kontrolna funkcija upravljanja rizicima sačinjava pojedinačne izvještaje o izvršenoj kontroli, kao i kvartalne, polugodišnje i godišnje izvještaje o radu u skladu sa propisanom formom iz Odluke o kontrolnim funkcijama banke i prezentira ih Upravi banke, Odboru za rizike, Odboru za reviziju i Nadzornom odboru Banke.

2. Kontrolna funkcija Interne revizije je samostalna organizaciona jedinica, potpuno nezavisna od Uprave Banke, te odgovorna direktno Odboru za reviziju i Nadzornom odboru Banke. Kontrolna funkcija Interne revizije doprinosi poboljšanju efikasnosti upravljanja rizicima, poboljšanju efikasnosti sistema internih kontrola, poboljšanju korporativnog upravljanja Bankom. Ocjene kvaliteta i efikasnosti internih kontrola, uključujući procjenu sistema upravljanja rizicima i procesima, dostavljaju se Upravi Banke, Odboru za reviziju i Nadzornom odboru, kao i revidiranim organizacionim jedinicama Banke u vidu revizijskih izvještaja.

3. Kontrolna funkcija praćenja usklađenosti prati usklađenost poslovanja Banke sa zakonima, propisima Agencije i drugim propisima i standardima opreznog bankarskog poslovanja, procedurama o sprečavanju pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti, kao i drugim aktima kojima se uređuje poslovanje Banke. Obaveza funkcije je da identifikuje propuste i vrši procjenu rizika kao posljedice neusklađenosti poslovanja Banke sa zakonom i drugim propisima. Također, pruža savjete odgovornim licima o načinu primjene relevantnih zakona, standarda i pravila, te vrši procjenu efekata koje će na poslovanje Banke

imati izmjena relevantnih propisa. Kontrolna funkcija praćenja usklađenosti izvještava direktno Nadzorni odbor Banke.

Sve kontrolne funkcije imaju direktnu liniju izvještavanja prema Odborima Banke.

Sredinom 2021. godine, uspostavljen je novi sastav članova Odbora za rizike koji je u skladu sa najboljim praksama iz ove oblasti. Članovi Uprave isključeni su iz Odbora, za Predsjednika Odbora imenovan je nezavisni član, a u okviru Odbora za rizike za člana imenovan je direktor Sektora za kontrolu rizika.

Ulogu sekretara odbora preuzeo je Sekretarijat Banke.

Uprava Banke je putem sjednica Uprave Banke, FI komiteta, ALCO i Remedial komiteta, aktivno uključena u sve procese upravljanja kreditnim rizikom.

Uprava u okviru sjednica Odbora za reviziju i sjednica Nadzornog odbora redovno izvještava o kreditnom riziku Banke. Direktor sektora kontrole rizika izvještava o kreditnom riziku, u okviru relevantnih tačaka dnevnog reda Odbora za reviziju, te aktivnostima sektora u okviru sjednica Odbora za rizike. Također, pored Glavnog Internog revizora, rukovodilac Odjela usklađenosti i AML prisutni su na sjednicama Odbora za reviziju, gdje izvještavaju u okviru relevantnih tačaka.

4.5. Ciljevi i politika upravljanja rizikom likvidnosti

4.5.1. Strategija i politike za upravljanje rizikom likvidnosti

Cilj upravljanja rizikom likvidnosti je održavanje nivoa likvidnih sredstava, kako bi se na vrijeme izmirivale dospjele obaveze po bilansnim i vanbilansnim poslovima Banke, odnosno minimizirali negativni efekti na finansijski rezultat i kapital Banke.

Strategijom upravljanja rizicima, Programom za upravljanje rizikom likvidnosti i Procedurama upravljanja rizikom likvidnosti Banka je detaljnije definisala sistem upravljanja rizikom likvidnosti.

Cilj strategije upravljanja rizikom likvidnosti je odrediti pristup likvidnosti koji će obezbjediti čuvanje finansijske snage Banke i njenu sposobnost za odupiranje stresnim događajima na tržištu.

Strategija upravljanja likvidnosti Banke uključuje slijedeće:

- Upravljanje usklađenošću aktive i pasive bilansa i vanbilansa
- Upravljanje likvidnosti aktive
- Upravljanje pasivom u kontekstu likvidnosti
- Upravljanje vanbilansom u kontekstu likvidnosti
- Projektovanje likvidnosti
- Uključivanje likvidnosnih troškova (LTP) u interno određivanje cijena
- Strategija rješavanja vanrednih situacija
- Kontrola i nadzor nad upravljanjem likvidnošću.

Banka nastoji održavati ravnotežu između kontinuiteta finansiranja i fleksibilnosti, korištenjem obaveza različitih dospjeća. Banka kontinuirano procjenjuje rizik likvidnosti identificirajući i prateći promjene u finansiranju koje su potrebne za dostizanje poslovnih ciljeva.

Tri su osnovna elementa rizika likvidnosti:

- rizik neusklađene likvidnosti koji nastaje zbog neusklađenosti aktive i pasive Banke
- rizik pojačane likvidnosti koji proizilazi iz novčanih tokova aktive i pasive koji pokazuju da bi Banka u budućem periodu mogla imati potencijalno veće potrebe za likvidnijim sredstvima
- tržišni rizik likvidnosti koji nastaje zbog potencijalno slabije likvidnosti tržišta i nemogućnosti Banke da proda rezerve likvidnosti.

Banka je uspostavila osnovne principe upravljanja rizikom likvidnosti i to:

- spremnost da se odgovori dospjelim obavezama kroz održavanje minimalnog nivoa likvidne imovine
- održavanje usklađenosti između priliva i odliva sredstava kroz limitiranje valutne i ročne neusklađenosti potraživanja i obaveza
- utvrđivanje planiranih aktivnosti u slučaju nastanka nepredviđenih događaja.

Identifikacija rizika likvidnosti podrazumijeva analiziranje svih indikatora koji dovode do nastanka i povećanja rizika likvidnosti, kao i praćenje nivoa raspoloživih likvidnih sredstava (rezervi likvidnosti) i razmatranje vrste i visine izvora sredstava, kroz procjenu stabilnosti depozita. Osim Zakonom propisanih pokazatelja Banka je dodatno uspostavila i interne pokazatelje rizika likvidnosti kao i frekvenciju njihovog praćenja.

Uspostavljeni interni limiti prilikom praćenja pokazatelja rizika likvidnosti imaju za cilj da se pravovremeno detektuju devijacije i odstupanja kada je riječ o izloženosti riziku likvidnosti i kako bi se na vrijeme preduzele adekvatne mjere koje će dovesti do smanjenja izloženosti riziku likvidnosti i kako bi navedena izloženost bila u skladu sa strategijom upravljanja rizikom likvidnosti.

Banka ima uspostavljen interni i eksterni sistem izvještavanja o riziku likvidnosti, koji obuhvata procjenu i analizu izloženosti riziku likvidnosti, usklađenost sa eksternim i internim limitima, rezultate stres test analize i prijedlog mjera. Dnevno se vrši izvještavanje Uprave Banke i članova Komisije za likvidnost, mjesečno Komiteta za upravljanje aktivom i pasivom, a kvartalno Nadzornog odbora.

4.5.2. Funkcije upravljanja rizikom likvidnosti

Za upravljanje rizikom likvidnosti nadležni su: Nadzorni odbor, Odbor za rizike, Odbor za reviziju, Uprava Banke, Komitet za upravljanje aktivom i pasivom Banke (ALCO), Komisija za likvidnost, Sektor sredstava i FI/Odjeljenje za ALM, Sektor za kontrolu rizika/Odjeljenje za tržišni rizik.

Nadzorni odbor zajedno sa Upravom Banke, uspostavlja sistem za identifikaciju, mjerenje i praćenje rizika likvidnosti kako bi se osiguralo održavanje nivoa i odgovarajuće strukture zaštitnog sloja likvidnosti u sklopu internog procesa procjene adekvatnosti likvidnosti.

Nadzorni odbor Banke je obavezan donijeti Program likvidnosti Banke koji definiše strategije, politike i procedure upravljanja likvidnosti Banke, i osigurava postupanje Banke po istom. Također će vršiti periodičan pregled i periodično usaglašavanje Programa shodno zakonskim i promjenama u ekonomskom okruženju, a najmanje jednom polugodišnje.

Nadzorni odbor uspostavlja kontrolnu funkciju upravljanja rizicima odvojeno od poslovnih aktivnosti u kojima rizik nastaje. Kontrola rizika likvidnosti je sastavni dio aktivnosti kontrolne funkcije rizika.

Uprava Banke provodi Program (strategiju, politike i procedure) za upravljanje likvidnosti koji je donio Nadzorni odbor, priprema i daje Nadzornom odboru izmjene i dopune Programa, kvartalno izvještava Nadzorni odbor o upravljanju rizikom likvidnosti Banke, predlaže Nadzornom odboru limite likvidnosti, prati ih i po potrebi predlaže njihovo revidiranje.

Također, uspostavljenom organizacionom strukturom, poslovne aktivnosti, linije odlučivanja i odgovornosti jasno su razgraničene na proces upravljanja rizikom likvidnosti (Sektor za kontrolu rizika – Odjeljenje za tržišne rizike) i proces preuzimanja rizika likvidnosti (Sektor sredstava i finansijskih institucija).

Sektor za kontrolu rizika – Odjeljenje za tržišne rizike je zaduženo za praćenje sprovođenja politika i procedura upravljanja rizikom likvidnosti i izvještavanja organa Banke i regulatora o istom. Također je zadužen za sprovođenje stres testova likvidnosti predviđenih Programom upravljanja rizikom likvidnosti, kao i Metodološkim okvirom testiranja otpornosti na stres. Sektor za kontrolu rizika u ulozi kontrolne funkcije upravljanja rizicima prati upravljanje rizikom likvidnosti, prati upravljanje likvidnošću, učestvuje u donošenju svih značajnijih odluka o riziku, informiše i upozorava Nadzorni odbor o slučajevima specifičnih kretanja u području rizika likvidnosti koji mogu imati uticaj na Banku. Pri tom su Nadzorni odbor i Uprava Banke odgovorni za upravljanje rizikom likvidnosti.

Sektor sredstava i finansijskih institucija/ Odjeljenje ALM je zaduženo za praćenje ispunjavanja zahtjeva regulative (zakonskih, podzakonskih i internih akata) i donošenje planova likvidnosti; pripremu izvještaja za Komisiju za likvidnost. Rukovodilac Odjeljenja ALM saziva sastanak Komisije za likvidnost. Direktor Sektora sredstava i finansijskih institucija je odgovoran za sazivanje ALCO sjednice.

Kontrolna funkcija Interne revizije je samostalna organizaciona jedinica, potpuno nezavisna od Uprave Banke, te odgovorna direktno Odboru za reviziju i Nadzornom odboru Banke. Kontrolna funkcija Interne revizije doprinosi poboljšanju efikasnosti upravljanja rizicima, poboljšanju efikasnosti sistema internih kontrola, poboljšanju korporativnog upravljanja Bankom.

Funkcija praćenja usklađenosti prati usklađenost poslovanja sa zakonima, propisima Agencije i drugim propisima i standardima opreznog bankarskog poslovanja

Komitet za upravljanje aktivom i pasivom (ALCO) i Komisija za likvidnost imaju primarnu ulogu u procesu upravljanja rizikom likvidnosti, u okviru svoje nadležnosti u redovnim i vanrednim uslovima poslovanja.

Također, u procesu upravljanja rizikom likvidnosti ulogu imaju i ostali odbori Banke (FI Komitet, Komitet za upravljanje nekvalitetnom aktivom), čije odluke mogu uticati na izloženost pomenutom riziku.

4.6. Ciljevi i politika upravljanja tržišnim rizikom

4.6.1. Strategija i politike za upravljanje tržišnim rizikom

Banka tržišnim rizicima smatra:

- pozicijski rizik
- devizni rizik

U svom poslovanju Banka je, po osnovu pozicija koje se vode u bankarskoj knjizi, izložena deviznom riziku koji predstavlja mogućnost nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Banke kao rezultat promjene valutnog/deviznog kursa.

Prilikom izračuna kapitalnih zahtjeva za tržišni rizik Banka primjenjuje standardizirani pristup.

Strategijom upravljanja rizicima, Programom za upravljanje deviznim rizikom i procedurama rada Banka je bliže definisala sistem upravljanja valutnim/deviznim rizikom.

Programom za upravljanje deviznim rizikom definisani su limiti u okviru Zakona i odluka Agencije za bankarstvo FBiH.

Uspostavljen je i sistem izvještavanja koji obuhvata procjenu izloženosti valutnom/deviznom riziku, usklađenost sa definisanim limitima (eksternim i internim), rezultate stres test analize, kao i prijedlog mjera. Dnevno se vrši izvještavanje Uprave Banke i članova Komisije za likvidnost, mjesečno prema Komitetu za upravljanje aktivom i pasivom, a kvartalno Nadzornom odboru.

4.6.2. Funkcije upravljanja tržišnim rizikom

Banka je uspostavila odgovarajuću organizacionu strukturu, poslovne aktivnosti, linije odlučivanja i odgovornosti tako što je jasno razgraničila proces preuzimanja valutnog/ deviznog rizika od procesa njegovog upravljanja i procesa podrške.

4.7. Ciljevi i politika upravljanja kamatnim rizikom/rizikom profitne stope

4.7.1. Strategija i politike za upravljanje kamatnim rizikom/rizikom profitne stope

Kamatni rizik/rizik profitne stope je rizik od mogućeg nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Banke po osnovu pozicija iz bankarske knjige usljed promjena kamatnih stopa/profitnih stopa.

Upravljanje kamatnim rizikom/rizikom profitne stope vrši se u skladu sa Politikama upravljanja profitnim/kamatnim rizikom u bankarskoj knjizi i Procedurama upravljanja profitnim/kamatnim rizikom u bankarskoj knjizi.

Banka upravlja različitim oblicima kamatnog/profitnog rizika i to:

- Rizik ročne neusklađenosti ponovnog utvrđivanja kamatnih/profitnih stopa (repricing risk) – rizik kojem je Banka izložena zbog vremenske neusklađenosti dospjeća (za stavke sa fiksnom kamatnom/profitnom stopom) i ponovnog utvrđivanja kamatnih/profitnih stopa (za stavke sa varijabilnom/promjenjivom kamatnom/profitnom stopom) bilansnih i vanbilansnih pozicija bankarske knjige.
- Bazni kamatni/profitni rizik (basis risk) – rizik kome je Banka izložena zbog različitih referentnih kamatnih/profitnih stopa kod kamatno/profitno osjetljivih pozicija sa sličnim karakteristikama što se tiče dospjeća ili ponovnog određivanja cijena.
- Rizik opcija (optionality risk) - rizik koji proizilazi iz ugovornih odredbi u vezi sa kamatno osjetljivim pozicijama odnosno koji proizilazi iz ugovorenih opcionalnosti kamatnih/profitnih stopa.
- Rizik krive prinosa (yield curve risk) - rizik koji proizilazi iz uticaja promjene oblika i/ili nagiba krive prinosa na ekonomsku vrijednost Banke.

Izloženost Banke kamatnom/profitnom riziku mjeri se osjetljivošću finansijskog rezultata i kapitala Banke na moguća negativna kretanja kamatnih/profitnih stopa. Efekat negativnog kretanja kamatnih/profitnih stopa na finansijski rezultat i kapital Banke izračunava se množenjem GAP-ova pretpostavljenih promjena kamatnih/profitnih stopa (primjenjuje se standardni kamatni/profitni šok od 200 baznih poena). GAP predstavlja razliku između kamatno/profitno osjetljive aktive i kamatno/profitno osjetljive pasive. Banka izračunava omjer promjene ekonomske vrijednosti bankarske knjige i regulatornog kapitala Banke koji ne bi trebao biti veći od 20% u skladu s zakonskom regulativom.

Banka je uspostavila sistem izvještavanja, koji obuhvata kvantitativnu i kvalitativnu procjenu izloženosti kamatnom riziku i vrši se primjenom internih modela statičkog i dinamičkog GAP-a i racio analize, ekonomske vrijednosti kapitala, neto sadašnje vrijednosti i stres testiranja. Banka, također, kod upravljanja kamatnim rizikom/rizikom profitne stope koristi i metodu procjene uticaja na neto prihod/dobit na mjesečnom nivou. Izvještaji se mjesečno dostavljaju Komitetu za upravljanje aktivom i pasivom, a kvartalno Nadzornom odboru i Agenciji za bankarstvo FBiH.

4.7.2. Funkcije upravljanja kamatnim rizikom/rizikom profitne stope

Banka je uspostavila odgovarajuću organizacionu strukturu, poslovne aktivnosti, linije odlučivanja i odgovornosti tako što je jasno razgraničila proces preuzimanja rizika od procesa njegovog upravljanja.

Komitet za upravljanje aktivom i pasivom ima značajnu ulogu u procesu upravljanja kamatnim rizikom/rizikom profitne stope. Izvještaj o kamatnom riziku/riziku profitne stope mjesečno razmatra Komitet za upravljanje aktivom i pasivom koji analizira izloženost Banke ovom riziku, a izvještaj se kvartalno dostavlja i Agenciji za bankarstvo FBiH.

4.8. Ciljevi i politika upravljanja operativnim rizicima

Operativni rizik predstavlja mogućnost nastanka gubitka za Banku i negativnih efekata na kapital Banke zbog neadekvatnih internih sistema, procedura i kontrola, slabosti i propusta u izvršavanju poslovnih aktivnosti, nezakonitih radnji i vanjskih događaja koji mogu Banku izložiti gubitku.

U skladu sa Bazelskim standardima Banka je prepoznala četiri osnovna uzroka događaja koji dovode do operativnih rizika i gubitaka u Banci, a to su: ljudski faktor, procesi, sistemi i eksterni faktor.

Sistem upravljanja operativnim rizikom obuhvata načela, pravila, postupke i metode za upravljanje operativnim rizikom, te jasno definiše uloge i odgovornosti na svim nivoima upravljanja koje su utvrđene opštim pravilima za upravljanje rizicima, politikama, uputstvima, odlukama, metodologijama i procedurama.

Poseban imperativ i fokus u politici upravljanja operativnim rizicima Banka stavlja na širenje kulture upravljanja rizicima, na sprječavanje pranja novca i finansiranja terorizma, na zaštitu ličnih podataka, na čuvanje i zaštitu podataka i adekvatno upravljanje rizikom informatičke sigurnosti, rizikom eksteralizacije, kao i planu za vanredne situacije, kojim se osigurava kontinuitet u obavljanju poslovanja u situacijama ozbiljnih poremećaja koji su van kontrole Banke.

Krajnji cilj upravljanja operativnim rizicima je smanjenje vjerojatnoće nastanka prvenstveno bitnih šteta, kao i ublažavanje potencijalnih i stvarnih gubitaka, tj. pomjeranje u pravcu manje učestalosti nastanka i što manjih iznosa mogućih gubitaka.

Identifikacija i mjerenje rizika, čime se omogućava praćenje i primjereno ublažavanje rizika radi usklađivanja Banke izloženosti operativnom riziku jeste glavni cilj upravljanja operativnim rizikom.

Nivoi upravljanja operativnim rizikom su:

- **Nadzorni odbor Banke i Uprava Banke** zaduženi su za uspostavljanje sistema upravljanja operativnim rizikom, te za praćenje i nadziranje izloženosti operativnom riziku i adekvatnosti upravljanja operativnim rizikom;
- **Rukovodioci organizacionih jedinica Banke** zaduženi za identifikaciju, evidenciju, procjenu i praćenje identifikovanih operativnih rizika;
- **Odjeljenje za operativni rizik i informatičku sigurnost** ima funkciju kontrole rizika, odnosno zaduženo je za koordinaciju i kontrolu prikupljenih podataka o operativnim rizicima, kvantifikaciju njihovih učinaka te izvještavanje Uprave i nadzornih tijela Banke;
- Svi zaposlenici Banke u svojim nadležnostima aktivno sudjeluju u upravljanju operativnim rizikom.

Identifikacija, mjerenje i praćenje rizika provodi se kroz sljedeće procese:

- Identifikaciju izvora operativnih rizika i njihovo prijavljivanje;
- Analizu događaja koja podrazumijeva analizu identifikovanih i prijavljenih događaja operativnih rizika u poslovanju Banke koji su doveli do gubitaka, kao i onih događaja koji su mogli da prouzrokuju nastanak gubitka.

Samoprocjenjivanje se obavlja jednom godišnje u svrhu sagledavanja rizika po osnovu svih evidentiranih finansijskih gubitaka i događaja koji su ih proizveli.

O izvršenoj procjeni i mjerenju rizika na osnovu prijavljenih gubitaka sačinjava se izvještaj za Upravu Banke i Nadzorni odbor.

Cilj izvještavanja o operativnom riziku je pružanje podrške za učinkovito upravljanje operativnim rizikom na svim nivoima odgovornosti.

4.9. Ciljevi i politika upravljanja ostalim rizicima

Banka je u skladu sa procedurom Identifikacija i procjena značajnosti rizika i Strategijom upravljanja rizicima definisala i ostale rizike čija je učestalost u prethodnom periodu bila rijetka ili izrazito rijetka, a potencijalni finansijski efekat nizak i/ili umjeren.

Banka ima uspostavljen proces upravljanja i praćenja rizika i definisane i usvojene politike i procedure o istom.

4.10. Povezanosti rizičnog profila banke sa njenom poslovnom strategijom

Povezanosti rizičnog profila Banke sa njenom poslovnom strategijom, kao i sažeti prikaz ključnih pokazatelja poslovanja Banke u vezi sa upravljanjem rizicima i njihovih vrijednosti, na osnovu kojih se može ocijeniti upravljanje rizicima Banke, kao i način na koji je tolerancija prema rizicima uključena u sistem upravljanja rizicima su dati u obrazloženju koje slijedi.

U skladu sa Strategijom upravljanja rizicima, a uvažavajući poslovnu strategiju i rizični profil Banke definisani su ciljevi/ limiti postavljeni planom ili regulatornim zahtjevima u okviru apetita za rizik. Apetit za rizik je nivo rizika koji Banka smatra prihvatljivim za preuzimanje u ostvarenju poslovne strategije i ciljeva u postojećem poslovnom okruženju.

Ključni cilj apetita za rizik je:

- Osigurati da Banka u svakom trenutku ima dovoljno sredstava za podršku poslovanja;
- Ublažavanje potencijalnih stresnih uslova kao posljedica određenih tržišnih uslova;
- Određivanje ograničenja preuzimanja rizika uz osiguranje adekvatnog nivoa povrata;
- Očuvanje i promocija percepcije finansijske stabilnosti Banke na tržištu.

Kako bi se osiguralo da je određeni apetit za rizik operativno efikasan, pokazatelji su grupisani kao ciljane vrijednosti, limiti ili principi pri čemu su glavne razlike mehanizmi koji se pokreću u slučaju prekoračenja određenog nivoa. Lista pokazatelja je grupirana na sljedeći način:

- Pokazatelji kapitala
- Pokazatelji likvidnosti
- Pokazatelji profitabilnosti
- Pokazatelji kvaliteta aktive
- Pokazatelji koncentracije
- Pokazatelji rizika profitne/ kamatne stope
- Operativni rizici
- Makroekonomski indikatori
- Kvalitativni indikatori.

Banka kvantitativne pokazatelje prati koristeći "pristup semafora" ukazujući na ciljane iznose koeficijenta i prag tolerancije preuzimanja rizika. Ciljana vrijednost (zelena zona) je optimalni prihvaćeni nivo rizika s ciljem ostvarenja strateških i operativnih ciljeva Banke. Prekoračenje utvrđenog nivoa dovodi do eskalacije procesa i poduzimanja mjera za ublažavanje rizika. Za sve interne pokazatelje Banka je definisala način izračuna, dok se način izračuna regulatornih indikatora zasniva na javno objavljenim odlukama i smjernicama regulatora.

Uspostavljen je jasan proces za usklađenost sa ključnim pokazateljima i to praćenje, izvještavanje i eskalacija što omogućava pravovremenu eskalaciju određenom nivou upravljanja i djelovanje po pitanju nepovoljnih kretanja. Sektor za kontrolu rizika o ostvarenju pokazatelja na mjesečnoj osnovi izvještava ALCO Komitet i Upravu Banke, a kvartalno i Nadzorni odbor.

Na 31.12.2022. godine ostvarenje ključnih pokazatelja Banke je sljedeće:

Rizik	Indikatori	Indikatori	Vrsta Indikatora	Marker
Pokazatelji kapitala	Stopa adekvatnosti regulatornog kapitala	18,47%	Regulatorni limit	●
	Stopa redovnog osnovnog kapitala	18,47%	Regulatorni limit	●
	Stopa finansijske usluge	10,56%	Regulatorni limit	●
Pokazatelji kapitala	Koeficijent pokrića likvidnosti (LCR)	202,00%	Regulatorni limit	●
	Neto stabilni izvori finansiranja (NSFR)	142,00%	Regulatorni limit	●
Pokazatelji kvaliteta aktive	Učešće nekvalitetnih finansiranja/kredita u ukupnim kreditima	4,25%	Regulatorni limit	●
	Stopa rasta nekvalitetnih finansiranja/kredita	-11,40%	Regulatorni limit	●
	Pokrivenost nekvalitetnih finansiranja/kredita ispravnima vrijednosti	79,69%	Regulatorni limit	●

Ključni pokazatelji poslovanja, kao i kvantitativni podaci o upravljanju rizicima u poslovanju navode se u Finansijskom izvještaju Banke za 2022. godinu koji je objavljen na internet stranici Banke.

4.11. Mjerenje rizika i izvještavanje

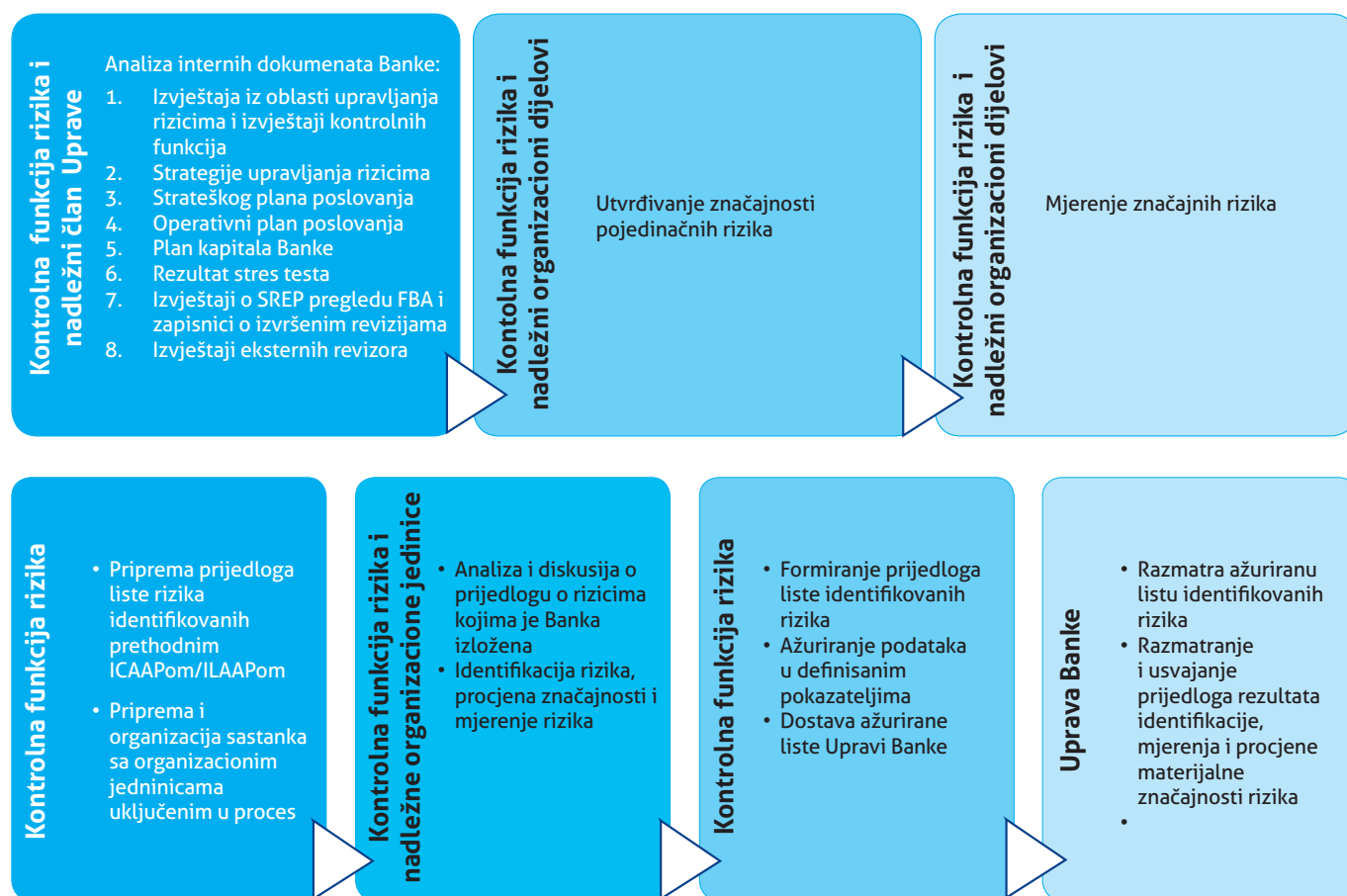
4.11.1. Proces identifikacije rizika

Banka u procesu interne procjene adekvatnosti kapitala kontinuirano sagledava moguću izloženost novim rizicima koja se može javiti uslijed promjena u internom i eksternom okruženju. Prilikom analize su sagledani i spoljni faktori koji uključuju uticaj poslovnog i makroekonomskog okruženja.

Naprijed pomenuta identifikacija rizika se provodi minimalno jednom godišnje, a u slučaju značajnih promjena u profilu rizičnosti Banke i češće. Cilj procesa je identifikovati sve značajne rizike kojima je Banka izložena ili bi mogla biti izložena u svom poslovanju, te utvrditi da li raspolaže dovoljnim iznosom kapitala i izvora likvidnosti za apsorpciju potencijalnih negativnih efekata proisteklih iz izloženosti pojedinim rizicima.

Sektor za kontrolu rizika koordinira proces identifikacije rizika, koji se primjenjuje po principu:

- Identifikacije ključnih i najznačajnijih rizika od strane kontrolne funkcije upravljanja rizicima i nadležnog člana Uprave Banke (Top Down pristup);
- Identifikacije rizika od strane drugih nadležnih organizacionih jedinica (Bottom Up pristup)

Izvještavanje predstavlja važnu fazu u procesu upravljanja rizicima i to:

- Regulatorno izvještavanje o izloženosti Banke rizicima kao i nivoima zaduženim za donošenje odluka, kontinuirano;
- Mjesečno praćenje svih pokazatelja definisanih apetitom za rizik;
- Povremeno izvještavanje od strane tijela zaduženih za monitoring u situacijama kada se realizuju događaji koji značajno mijenjaju rizičnu poziciju i profil Banke.

4.11.2. Praćenje pokazatelja

Sektor za kontrolu rizika redovno prati i analizira pokazatelje rizika i poslovanja, koji čine Izjavu o apetitu za rizik, u što su uključeni i Sektor finansija, Sektor sredstava i finansijskih institucija, te Marketing i komunikacije. Direktor Sektora za kontrolu rizika prezentira pokazatelje u okviru ALCO komiteta i sjednica Uprave Banke na mjesečnom nivou.

Aktivnosti kod dostizanja nivoa pokazatelja upozorenja

U slučaju dostizanja nivoa upozorenja tj. žuti semafor u sklopu definisanih parametara, o tome se izvještava Član Uprave za grupu za rizike i finansije u roku od jednog radnog dana od uočenog prekoračenja. Nakon detaljno sprovedene analize, i identifikacije uzroka prekoračenja, informacije se prezentuju Upravi Banke u okviru mjesečnog izvještaja. Uprava donosi odluku za dalje djelovanje, te da li je potrebno pokrenuti određene mjere i praviti dodatne projekcije da bi se određeni parametar vratio na standardni nivo. Nadzorni odbor se o ovom događaju obavještava putem Izvještaja o rizičnom profilu Banke, koji na kvartalnom nivou priprema Odjeljenje za kontrolu kreditnih rizika.

Aktivnosti kod dostizanja ili prekoračenja nivoa graničnih vrijednosti

U slučaju dostizanja granične vrijednosti tj. crveni semafor u sklopu definisanih parametara, o tome se izvještava Uprava u roku od jednog radnog dana od uočenog prekoračenja.

Nakon detaljno sprovedene analize, Uprava donosi odluku za dalje djelovanje, te da li je potrebno pokrenuti određene mjere i praviti dodatne projekcije da bi se određeni parametar vratio na standardni nivo. Nadzorni odbor se o ovom događaju obavještava putem Izvještaja o rizičnom profilu Banke, koji na kvartalnom nivou priprema Odjeljenje za kontrolu kreditnih rizika, Sektor za kontrolu rizika.

Ukoliko se analizom Uprave zaključi da se ne može upravljati postojećom situacijom, te da je potrebno poduzeti mjere koje su izvan njenih kompetencija, sačinjava se informacija, koja se u roku od jednog dana dostavlja Odboru za rizike i Nadzornom odboru.

Ukoliko je prekoračen limit za pokazatelj Izjave koji je također dio Plana oporavka Banke, Predsjednik Uprave ili lice koje ga mijenja u slučaju odsutnosti ili spriječenosti, će o dostizanju graničnih pokazatelja iz Plana oporavka obavijestiti Nadzorni odbor, i Agenciju za bankarstvo FBiH u roku od 24 sata.

Uprava Banke je dužna da u roku od dodatna dva radna dana nakon obavještavanja Agencije, donese odluku o poduzimanju ili suzdržavanju od poduzimanja mjera oporavka iz Plana i o tome obavijesti Odbor za rizike, Nadzorni odbor i Agenciju.

Nadzorni odbor na osnovu prijedloga Uprave, bez odlaganja donosi Odluku o suzdržavanju od pokretanja mjera iz Plana oporavka ukoliko ne prihvata prijedlog Uprave Banke, ili odluku o pokretanju mjera iz Plana oporavka, te o svojoj odluci obavještava Agenciju. Ukoliko je donesena odluka o suzdržavanju od pokretanja mjera iz Plana oporavka, istu je potrebno detaljno obrazložiti.

4.12. Politike smanjenja rizika

Poslovna politika Banke zahtijeva i predviđa maksimalnu zaštitu od izloženosti kreditnom riziku, obzirom da isti predstavlja najznačajniji rizik u poslovanju Banke.

Banka u procesu odobravanja plasmana, u cilju ograničavanja potencijalnih gubitaka u slučaju neizmirenja obaveza dužnika, uzima različite instrumente osiguranja (kolaterale) kao zaštitu.

Prilikom izračunavanja kapitalnog zahtjeva za kreditni rizik koriste se samo instrumenti osiguranja koji ispunjavaju uslove prihvatljivosti, a što je definisano internim aktima Banke i Odlukama Agencije za bankarstvo FBiH.

Banka za potrebe izračuna kapitalnog zahtjeva za kreditni rizik po standardiziranom pristupu koristi materijalnu kreditnu zaštitu u vidu novčanog depozita koji ispunjava slijedeće uslove:

- kreditna kvaliteta dužnika i vrijednost kolaterala ne smiju biti značajno međuzavisne;
- da je propisno dokumentovan ugovor o kolateralu te da ima jasne i efikasne postupke za pravovremenu realizaciju kolaterala;
- preostali rok do dospijeca zaštite mora biti najmanje jednak preostalom roku do dospijeca izloženosti.

4.13. Metodologija i proces testiranja otpornosti na stres test

4.13.1. Testiranje otpornosti na stres

Testiranje otpornosti na stres je tehnika upravljanja rizicima koja se koristi za procjenu potencijalnih efekata specifičnih događaja i/ili promjene više faktora rizika na finansijsko stanje Banke ("forward-looking" tehnika). Uključuje analizu scenarija i analizu osjetljivosti. Analiza scenarija je procjena utjecaja istovremene promjene više faktora rizika na finansijsko stanje Banke u jasno definiranim stresnim okolnostima. Analiza osjetljivosti je procjena utjecaja jednog određenog faktora rizika na finansijsko stanje Banke, pri čemu uzrok stresa nije identifikovan.

Rezultate testiranja otpornosti na stres Banka koristi za potrebe analiziranja kapaciteta apsorpcije nepovoljnih događaja, te donošenjem mjera na osnovu rezultata definira pretpostavke za ublažavanje i izbjegavanje uočenih rizika.

Prilikom izrade okvira za testiranje otpornosti na stres Banke kao i tokom samog procesa stres testiranja, Banka je uzela u obzir sve vrste značajnih rizika za Banku te obuhvatila značajne bilansne i vanbilansne pozicije, te pozicije likvidnosti.

Okvir za testiranje otpornosti na stres uključuje aktivnosti i testiranje koje je prilagođeno veličini Banke, izloženostima Banke kao i prepoznatim rizicima:

- Testiranje je prilagođeno specifičnostima Banke i uključuje ključna poslovna područja Banke;
- Banka sprovodi testiranje da bi utvrdila da li su rizici, aktivnosti i izloženosti u skladu sa apetitom za rizik Banke.

4.13.2 Scenariji stres testiranja

Banka je definisala i prilikom stres testiranja primjenjuje sljedeće stres scenarije:

- Osnovni scenarij,
- Nepovoljni scenarij,
- Izrazito nepovoljni scenarij.

Osnovnim scenarijem je pretpostavljeno kretanje makroekonomskih varijabli unutar historijskog prosjeka. Generirani podaci, uz pretpostavku zadržavanja identičnog kretanja varijabli su korišteni za izračun prosječnih vrijednosti te su dobivene vrijednosti korištene kao očekivani makroekonomski pokazatelj za naredne tri godine. Također, u osnovnom scenariju je obuhvaćena i pretpostavka uticaja finansiranja sa povećanim kreditnim rizikom u specifičnim industrijama, uzimajući u obzir rastući uticaj okolišnog, socijalnog i upravljačkog (eng. Environmental, social and governance – ESG) rizika na bankarski sektor. Izvor podataka korištenih u svrhu utvrđivanja historijskih vrijednosti makroekonomskih varijabli definisan je na osnovu njihove relevantnosti, tačnosti kao i ažurnosti podataka. Kao pouzdani izvori informacija, a u svrhu testiranja otpornosti na stres korišteni su:

1. Centralna banka Bosne i Hercegovine (CBBiH),
2. Agencije za statistiku Bosne i Hercegovine (BHAS),
3. Međunarodni Monetarni Fond (MMF),
4. Europska Centralna Banka (ECB)

Okvir za nepovoljni scenarij predstavljaju sistemski rizici definirani od strane Evropskog Odbora za Sistemske Rizike (ESRB) prepoznati kao potencijalni rizici a korišteni za materijalizaciju rizika pri stres testu od strane Evropske Agencije za Nadzor Banaka (EBA), te ekonomski pokazatelji tržišta u državi. Za definiranje nepovoljnog scenarija kao i njegovu materijalizaciju, korišten je uticaj globalnih kretanja kao i kretanja unutar Evropske unije (EU).

Definisani izrazito nepovoljni scenarij koristi se za potrebu izazivanja izuzetno nepovoljnih efekata makroekonomskih kretanja, da bi se izvršilo testiranje pozicije Banke u uslovima krajnje negativnih pokazatelja. Izrazito nepovoljni scenarij predstavlja dodatni razvoj nepovoljnog scenarija, gdje se pored efekta prelijevanja ekonomskih turbulencija i na našu zemlju, posmatra i efekt očekivanih mjera lokalnog karaktera. Kao što je pretpostavljeno u nepovoljnom scenariju, negativne stope rasta, povećanje EURI-BOR-a kao i smanjena likvidnost javnog i privatnog sektora dovodi do pada javnih prihoda te izazova u otplati javnog duga kao i finansiranju javnog sektora.

Cilj analize scenarija je prikazati uticaj budućih kretanja na iduće parametre Banke i to za specifične rizike i to:

1. Kreditni rizik:

- Nivo nekvalitetnih finansiranja (Non performing financing – NPF),
- Ispravke vrijednosti,
- Valutno indicirani kreditni rizik,
- Profitno/ kamatno inducirani kreditni rizik

2. Tržišni rizik:

- Profitni/ Kamatni šok,
- Valutni rizik,

3. Rizik likvidnosti:

- Neto likvidnosni odlivi,
- Ročna usklađenost,
- Koeficijent pokrića likvidnosti,
- Koeficijent neto stabilnih izvora finansiranja (NSFR),
- Ostali pokazatelji likvidnosti definisani u Izjavi o apetitu za rizik.

4.13.3 Korištenje rezultata testiranja otpornosti na stres

Testiranje otpornosti na stres kao i upotreba rezultata testiranja predstavljaju integralni dio sveobuhvatnog procesa upravljanja rizicima. Posebno, proces testiranja je značajan sa aspekta ICAAP-a i ILAAP-a. Informacije prikupljene testiranjem i analizom rezultata koriste se kao podrška donošenju svrsishodnih mjera i odluka na svim nivoima upravljanja Banke.

Rezultati se koriste za potrebe:

1. Planiranja kapitala
2. Planiranja likvidnosti
3. Određivanja apetita za prihvatanje rizika
4. Uspostavljanje regulatornih očekivanja
5. Uspostavljanje internih ograničenja
6. Pripremu i verifikaciju plana oporavka

Rezultat testiranja otpornosti na stres predstavlja sastavni dio procesa planiranja kapitala i likvidnosti. Scenariji koji su definirani unutar metodologije testiranja predstavljaju alat za testiranje adekvatnosti kapitala Banke kao i likvidnosne pozicije. Stresni scenariji služe za provjeru regulatorno postavljenih zahtjeva u vidu kapitala i likvidnosti kroz primjenu dovoljno nepovoljnih scenarija. Ukoliko rezultati testiranja otpornosti na stres ukažu na neadekvatnosti kapitala ili likvidnosti, Banka će donijeti i sprovesti adekvatan set mjera za zadržavanje adekvatne pozicije kapitala i likvidnosti.

U svrhu ICAAP-a i ILAAP-a, Banka dokumentuje opis nepovoljnih scenarija uzetih u obzir, specifikaciju pretpostavki korištenih u scenarijima i ključne makroekonomske varijable. Također, Banka definira kvantitativne rezultate razmotrenih scenarija i efekte na ključne pokazatelje poslovanja Banke, kapital i likvidnost, kao i objašnjenje relevantnosti rezultata scenarija.

Prilikom testiranja otpornosti na stres kao dio Plana oporavka Banka definiše scenarije ozbiljnog finansijskog poremećaja koji proizvode najteže učinke u pogledu manjka kapitala i likvidnosti na osnovu kojih se testiraju mogućnosti i efekti provođenja Plana oporavka. Djelotvornost predviđenih opcija oporavka i prikladnost korištenih pokazatelja oporavka se procjenjuje putem njihovog testiranja u hipotetičkim situacijama finansijskog stresa što podrazumijeva procjenu odgovarajućih opcija oporavka za implementaciju u različitim stresnim situacijama, procjenu adekvatnosti predviđenog vremenskog roka za implementaciju opcija, kao i procjenu cjelokupne mogućnosti oporavka Banke.

Rezultate stres testova Banka koristi za identifikovanje potencijalnih slabosti te donošenje odgovarajućih mjera Nadzornog odbora i Uprave Banke u pogledu tehnika umanjenja rizika, planova za nepredviđene okolnosti, planova kapitala i drugih mjera prema rasponu mogućih stresnih uslova. Mjere koje se definiraju na osnovu rezultata testiranja otpornosti na stres predstavljaju sastavni dio okvira za upravljanje testiranjem otpornosti na stres i sastavni dio izvještaja o provedenom testiranju.

Banka stres testiranje vrši najmanje jednom godišnje, a u slučaju značajnije promjene u profilu rizika Banke, testiranje otpornosti na stres treba biti provedeno i češće. S obzirom na veličinu i rizični profil, Banka na kvartalnoj osnovi vrši stres testiranje rizika likvidnosti u skladu s pokazateljima likvidnosti i izloženosti riziku likvidnosti.

5. Kapital i adekvatnost regulatornog kapitala

Regulatorni kapital Banke predstavlja iznos izvora sredstava koji je Banka dužna održavati radi sigurnog i stabilnog poslovanja, odnosno ispunjenja obaveza prema svojim povjeriocima. Regulatorni kapital predstavlja zbir osnovnog i dopunskog kapitala nakon regulatornog usklađivanja.

Regulatorni kapital Banke na dan 31.12.2022. godine iznosi 160.152 hiljada KM i sastoji se najvećim dijelom od uplaćenog kapitala, zadržane dobiti i rezervi.

- Banka objavljuje podatke, odnosno informacije koje se odnose na regulatorni kapital, kapitalne zahtjeve adekvatnosti regulatornog kapitala, zaštitne slojeve kapitala i finansijsku polugu. Prema regula-

tornom okviru za banke u FBiH, usklađene sa propisima Evropske unije i zahtjevima Basel II i Basel III, koji je stupio na snagu 2017. godine, Banka je obavezna održavati sljedeće minimalne stope kapitala: Stopu regulatornog kapitala ne manju od 12% (uvećanu za zaštitni sloj kapitala od 1,5%)

- Stopu osnovnog kapitala (Tier 1) ne manju od 9% (uvećanu za zaštitni sloj kapitala od 1,5%)
- Stopu redovnog osnovnog kapitala (CET 1) ne manju od 6,75% (uvećanu za zaštitni sloj kapitala od 1,5%).

Stopa adekvatnosti kapitala Banke na dan 31.12.2022. godine iznosi 18,47% što je iznad stope propisane Zakonom o bankama FBiH i Odlukom o izračunavanju kapitala Banke.

Banka je na dan 31.12.2022. godine ispunila minimalne zahtjeve po pitanju visine uplaćenog osnivačkog kapitala. Minimalni iznos uplaćenog osnivačkog kapitala Banke i iznos kapitala koji Banka mora minimalno održavati ne može biti ispod 15 miliona KM.

5.1. Obrazac kapitala

Kapital		
Br.	Stavka	Iznos u 000
1.	REGULATORNI KAPITAL	160.152
1.1	OSNOVNI KAPITAL	160.152
1.1.1	REDOVNI OSNOVNI KAPITAL	160.152
1.1.1.1	Instrumenti kapitala koji se priznaju kao redovni osnovni kapital	110.059
1.1.1.2	Zadržana dobit	38.434
1.1.1.3	Ostali ukupni rezultat	-
1.1.1.4	Ostale rezerve	14.882
1.1.1.5	(-) Ostala nematerijalna imovina	-737
1.1.1.6	(-) Odložena poreska imovina koja zavisi od buduće profitabilnosti i neproizilazi iz privremenih razlika umanjenih za povezane poreske obaveze	-
1.1.1.7	(-) Odbici od stavki dodatnog osnovnog kapitala koji premašuju dodatni osnovni kapital	-
1.1.1.8	(-) Odloženo poresko sredstvo koje se može odbiti i koja zavisi od buduće profitabilnosti i proizilazi iz privremenih razlika	-2.486
1.1.1.9	Elementi ili odbici od redovnog osnovnog kapitala – ostalo	-
1.1.2.	DODATNI OSNOVNI KAPITAL	-
1.1.2.1	Instrumenti kapitala koji se priznaju kao dodatni osnovni kapital	-
1.1.2.2	(-) Odbici od stavki dopunskog kapitala koji premašuju dopunski kapital	-
1.1.2.3	Odbitak od stavki dodatnog osnovnog kapitala koji premašuje dodatni osnovni kapital (odbija se od redovnog osnovnog kapitala)	-
1.2	DOPUNSKI KAPITAL	-
1.2.1	Instrumenti kapitala i subordinirani krediti koji se priznaju kao dopunski kapital	-
1.2.2	Opšte ispravke vrijednosti za kreditni rizik u skladu sa standardizovanim pristupom	-
1.2.3	Odbitak od stavki dopunskog kapitala koji premašuje dopunski kapital (odbijen u dodatnom osnovnom kapitalu)	-
1.2.4	Elementi ili odbici od dopunskog kapitala - ostalo	-

U nastavku je prikazan detaljan opis osnovnih karakteristika dioničkog kapitala Banke kao finansijskog instrumenta uključenog u obračun redovnog osnovnog i regulatornog kapitala:

Opis osnovnih karakteristika finansijskih instrumenata	
Br.	Stavka
1.	Emitent Bosna Bank International d.d. Sarajevo
1.1	Jedinstvena oznaka BABBISRK2008
Tretman u skladu sa regulatornim okvirom	
2.	Priznat na pojedinačnoj/konsolidovanoj osnovi Na pojedinačnoj osnovi
3.	Vrsta instrumenta Obične dionice
4.	Iznos koji se priznaje za potrebe izračunavanja regulatornog kapitala u hiljadama BAM, sa stanjem na dan posljednjeg izvještavanja 110.059 BAM
5.	Nominalni iznos instrumenta 110.059 BAM
5.1.	Emisiona cijena Različita
5.2.	Otkupna cijena Np
6.	Računovodstvena klasifikacija Dionički kapital
7.	Datum izdavanja instrumenta 19.10.2000; 12.01.2006; 07.08.2013.; 12.05.2016.
8.	Instrument sa datumom dospijeca ili instrument bez datuma dospijeca Bez dospijeca
8.1.	Inicijalni datum dospijeca Bez dospijeca
9.	Opcija kupovine od strane emitenta uz predhodno odobrenje nadležnog tijela. Ne postoji takva opcija
9.1.	Prvi datum aktiviranja opcije kupovine, uslovni datum aktiviranja opcije kupovine i otkupa vrijednosti Np
9.2.	Naknadni datum aktiviranja opcije kupovine (ako je primjenjivo) Np
Kuponi/dividende	
10.	Fiksna ili promjenjiva dividenda/kupon Promjenljiva Np
11.	Kuponska stopa i povezani indeksi Np
12.	Postojanje mehanizma obaveznog otkazivanja dividende Nema, izuzev primjene zakonskih ograničenja
13.1.	Puno diskreciono pravo, djelimično diskreciono pravo ili bez diskrecionog prava u vezi sa vremenom isplate iznosom dividendi/kupona Djelimično diskreciono pravo (isplata dividende će biti otkazana ukoliko adekvatnost kapitala padne ispod određenog procenta)

Opis osnovnih karakteristika finansijskih instrumenata	
Br.	Stavka
13.2.	Puno diskreciono pravo, djelimično diskreciono pravo ili bez diskrecionog prava u vezi sa iznosom dividendi/kupona Djelimično diskreciono pravo
14.	Mogućnost povećanja prinosa ili drugih podsticaja za otkup Ne postoji takva mogućnost
15.	Nekumulativne ili kumulativne dividende/kuponi Np
16.	Konvertibilan ili nekonvertibilan instrument Nekonvertibilan
17.	Ako je konvertibilan, uslovi pod kojima može doći do konverzije Np
18.	Ako je konvertibilan djelimično ili u cjelosti Np
19.	Ako se može konvertovati, stopa konverzije Np
20.	Ako je konvertibilna, obavezna ili dobrovoljna konverzija Np
21.	Ako je konvertibilan, instrument u koji se konvertuje Np
22.	Ako je konvertibilan, emitent instrumenta u koji se konvertuje Np
23.	Mogućnost smanjenja vrijednosti Da
24.	Ako postoji mogućnost smanjenja vrijednosti, uslovi pod kojima može doći do smanjenja vrijednosti Np
25.	Ako postoji mogućnost smanjenja vrijednosti, djelimično ili u cjelosti Zbog eventualnog pokrića gubitaka, proceduru pokrće Nadzorni odbor. Ugovorni i zakonski pristup
26.	Ako postoji mogućnost smanjenja vrijednosti trajno ili privremeno Uvijek djelimično
27.	Ako je smanjenje vrijednosti privremeno, opis mehanizama povećanja vrijednosti Povećanje kapitala iz osnova uplate od strane dioničara ili iz fonda rezervi (ukoliko je primjenjivo)
28.	Vrsta instrumenata koji će se u slučaju likvidacije ili stečaja isplatiti neposredno prije navedenog instrumenta Nema takvog instrumenta
29.	Neusklađene karakteristike konvertibilnih instrumenata Ne postoje neusklađene karakteristike konvertibilnih instrumenata
30.	Ako postoje, navesti neusklađene karakteristike Np

Regulatorni kapital je u skladu sa Odlukom o izračunavanju kapitala banke umanjen za regulatorna usklađenja i to:

- nematerijalnu imovinu (licence, softveri i slično)
- odgođenu poreznu imovinu koja se može odbiti i koja ovisi o budućoj profitabilnosti i prizilazi iz privremenih razlika.

5.2. Kapitalni zahtjevi i stope kapitala

U tabeli ispod prikazani su rizikom ponderisana aktiva na dan 31.12.2022. godine i kapitalni zahtjevi, razloženi po izloženostima za kreditni rizik, rizik namirenja i slobodne isporuke, tržišni rizik, te operativni rizik. Operativni rizik se računa u skladu sa jednostavnim pristupom.

Adekvatnost kapitala			
Br.	Stavka	Rizikom ponderisana aktiva (000 KM)	Minimalni kapitalni zahtjev (000 KM)
1.	Izloženosti prema centralnim vladama ili centralnim bankama	0	0
2.	Izloženosti prema regionalnim vladama ili lokalnim vlastima	6.217	746
3.	Izloženosti prema subjektima javnog sektora	0	0
4.	Izloženosti prema multilateralnim razvojnim bankama	0	0
5.	Izloženosti prema međunarodnim organizacijama	0	0
6.	Izloženosti prema institucijama	35.047	4.206
7.	Izloženosti prema prema privremenim društvima	179.543	21.545
8.	Izloženosti prema stanovništvu	188.354	22.602
9.	Izloženosti obezbijeđeni nekretninama	367.865	44.144
10.	Izloženosti u statusu neizmirenja obaveza	8.171	981
11.	Visokorizične izloženosti	0	0
12.	Izloženosti u obliku pokrivenih obveznica	0	0
13.	Izloženosti prema institucijama i privrednim društvima sa kratkoročnom kreditnom procjenom	0	0
14.	Izloženosti u obliku udjela ili dionica u investicionim fondovima	0	0
15.	Izloženosti na osnovu vlasničkih ulaganja	415	50
16.	Ostale izloženosti	28.065	3.368
17.	Kapitalni zahtjevi za iznos namirenja/iskoruke	0	0
18.	Kapitalni zahtjevi za tržišne rizike	0	0
18.1.	Kapitalni zahtjevi za specifični i opšti rizik pozicije po osnovu dužničkih i vlasničkih instrumenata	0	0
18.2.	Kapitalni zahtjevi za velike izloženosti koje prekoračuju ograničenja definisana Odlukom o velikim izloženostima	0	0
18.3.	Kapitalni zahtjevi za valutni rizik	0	0
18.4.	Kapitalni zahtjevi za robni rizik	0	0
19.	Kapitalni zahtjevi za operativni rizik	53.642	6.437
20.	Stopa redovnog osnovnog kapitala	18,47%	
21.	Stopa osnovnog kapitala	18,47%	
22.	Stopa regulatornog kapitala	18,47%	

5.3. Izloženost tržišnom riziku

U svom poslovanju Banka je po osnovu pozicija koje se vode u bankarskoj knjizi izložena deviznom riziku koji predstavlja mogućnost nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Banke kao rezultat promjene valutnog/deviznog kursa. Prilikom izračuna kapitalnih zahtjeva za tržišni rizik, primjenjuje se standardizirani pristup.

5.4. Izloženost operativnom riziku

Za izračun iznosa izloženosti operativnom riziku Banka primjenjuje jednostavni pristup. Prema jednostavnom pristupu kapitalni zahtjev za operativni rizik iznosi 15% trogodišnjeg prosjeka relevantnog pokazatelja. Banka izračunava trogodišnji prosjek na osnovu podataka za posljednja tri dvanaestomjesečna perioda na kraju finansijske godine.

Ukupan iznos izloženosti operativnom riziku računa se množenjem kapitalnog zahtjeva sa 8,33. Banka prilikom izračuna relevantnog pokazatelja ne uključuje:

- Troškove ispravke vrijednosti i rezerve za pokriće očekivanih kreditnih gubitaka za vanbilansne stavke kao ni prihode po osnovu smanjenja istih, te operativne troškove poslovanja
- Neto dobit/gubitak od finansijske imovine koja se drži do dospijeca i raspoloživa za prodaju
- Vanredne prihode
- Prihode od osiguranja.

5.5. Izloženost Banke kreditnom riziku

Banka kontinuirano na mjesečnom nivou vrši praćenje plasmana i poslovanja klijenata u cilju adekvatne i pravovremene klasifikacije klijenata i prepoznavanja potencijalnih gubitaka.

Banka dospjela nenaplaćena potraživanja definiše kao sva potraživanja koja nisu naplaćena u roku dospijeca (po osnovu glavnice, profitne marže, naknada, plaćenih garancija i ostalih dospjelih obaveza).

Status neispunjenja obaveza utvrđuje se na nivou klijenta za sve izloženosti. Status neispunjenja obaveza dužnika postoji kada je dužnik u kašnjenju više od 90 dana u materijalno značajnom iznosu ili se, na osnovu analize finansijskog stanja, procjenjuje da dužnik neće moći izmiriti svoje obaveze u cjelosti bez realizacije sredstava obezbjeđenja nezavisno od toga da li dužnik svoje obaveze izmiruje blagovremeno ili ne. Operativno, Banka status neispunjavanja obaveza identifikira na sljedeći način:

- Dužnik je u kašnjenju više od 90 dana u materijalno značajnom iznosu,
- Račun dužnika blokiran u periodu dužem od 60 dana, ili
- Banka smatra izvjesnim da dužnik neće u potpunosti izmiriti svoje obaveze prema Banci.

Brojanje dana kašnjenja započinje danom kada je ukupan iznos svih dospjelih neizmirenih obaveza dužnika, po svim ugovornim iznosima postao materijalno značajan.

5.5.1. Ispravke vrijednosti za kreditne gubitke u skladu sa Programom za upravljanje kreditnim rizikom i utvrđivanje očekivanih kreditnih gubitaka

Banka mjerenje umanjenja vrijednosti vrši na način kako je definisano Programom za upravljanje kreditnim rizikom i utvrđivanje očekivanih kreditnih gubitaka i pokriva finansijsku imovinu vrednovanu metodom amortizacijskog troška i fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit (ako postoji), te povezane vanbilansne izloženosti.

Obračun ispravki vrijednosti i rezervi za kreditne gubitke pokriva sljedeće:

- Izloženosti fizičkim licima
- Izloženosti pravnim licima (uključujući i SME klijente)
- Izloženosti bankama i ostalim finansijskim institucijama
- Izloženosti prema državi, državnim institucijama, općinama i sl.
- Ostala potraživanja.

Na svaki datum izvještavanja Banka za finansijski instrument mjeri rezervacije za umanjenje vrijednosti u iznosu jednakom očekivanim kreditnim gubicima tokom vijeka trajanja instrumenta, ako se nakon početnog priznavanja kreditni rizik tog finansijskog instrumenta znatno povećao.

Ispravke vrijednosti se obračunavaju grupno na nivou portfolija i na individualnoj osnovi. Na značajne pojedinačne plasmane se vrši procjena ispravke vrijednosti na individualnom nivou ukoliko zadovoljavaju status neispunjenja obaveza, dok se ostatak portfolija procjenjuje na grupnom nivou.

Umanjenje vrijednosti na grupnoj osnovi Banka primjenjuje na:

- Izloženosti koje ne zadovoljavaju status neispunjavanja obaveza
- Izloženosti koje zadovoljavaju status neispunjavanja obaveza, ali nisu pojedinačno značajne.

Na temelju statusa neispunjenja obaveza, te pojedinačnoj značajnosti izloženosti, Banka razlikuje različite pristupe mjerenju umanjenja vrijednosti (pojedinačna ili grupna procjena), koja rezultiraju jednom od sljedeće tri vrste rezervisanja/umanjenja vrijednosti:

- Izloženost je u statusu neispunjenja obaveze, te je pojedinačno značajna (nivo kreditnog rizika 3) - rezervacije za kreditne gubitke na pojedinačnoj osnovi. Mjerenje umanjenja vrijednosti bazirano je na pojedinačnoj procjeni pojedine izloženosti, uzimajući u obzir očekivane buduće novčane tokove kroz individualno definisane scenarije od strane Sektora za naplatu i upravljanje nekvalitetnom aktivnom.
- Izloženost je u statusu neispunjenja obaveze, ali nije pojedinačno značajna (nivo kreditnog rizika 3) - rezervacije za kreditne gubitke na grupnoj osnovi. Mjerenje umanjenja vrijednosti je za pojedinačno neznačajne izloženosti gdje je identificiran događaj gubitka, uzimajući u obzir procjenu umanjenja vrijednosti portfolija imovine sa sličnim karakteristikama, na bazi formule, a ne preko individualnih projekcija novčanih tokova.
- Izloženost nije u statusu neispunjavanja obaveze (nivo kreditnog rizika 2 i nivo kreditnog rizika 1) - rezervacije za očekivane kreditne gubitke na grupnoj osnovi. Ispravke vrijednosti za očekivane gubitke se za izloženosti razlikuju u zavisnosti da li je procjena gubitaka na dvanaestomjesečnom nivou (nivo kreditnog rizika 1) ili na cjeloživotnom nivou (nivo kreditnog rizika 2).

Banka posjeduje interno razvijeni model kreditnog rejtinga pravnih lica, koji služi kao jedan od pokazatelja prilikom utvrđivanja nivoa kreditnog rizika. Model se na redovnoj bazi validira, te unaprijeđuje njegov kvalitet. Model sadrži rejting na osnovu finansijskih pokazatelja dužnika, te na osnovu ponašajnih pokazatelja.

Banka vrši podjelu izloženosti/klijenata u nivoe kreditnog rizika kako slijedi:

Nivo kreditnog rizika 1 – sve nove izloženosti/klijenti svoj početak imaju u fazi 1, osim POCL imovine, što uključuje i sve izloženosti/klijente koji nisu obuhvaćeni kriterijima za Fazu 2, Fazu 3 i POCL. Banka za ova potraživanja priznaje rezervisanja po osnovu 12m ECL-a (Izračun očekivanih gubitaka na dvanajestomjesečnom nivou). U slučaju da je izračunati ECL po pojedinačnoj izloženosti manji od minimalnih procenata definisanih Programom za upravljanje kreditnim rizikom i utvrđivanje očekivanih kreditnih gubitaka i Internom metodologijom umanjenja vrijednosti prema MSFI 9 primjenjuju se minimalni procenti (izloženosti sa niskim rizikom - 0,1% izloženosti, izloženosti po osnovu finansiranja – 1% izloženosti, a za sve ostale izloženosti – 0,5% izloženosti).

Nivo kreditnog rizika 2 – izloženosti/ klijenti za koje je evidentirano značajno povećanje kreditnog rizika u odnosu na trenutak odobravanja, a ne postoji objektivni dokaz umanjenja vrijednosti. Banka za ova potraživanja priznaje rezervisanja po osnovu LEL (izračuna očekivanih gubitaka na cjeloživotnom nivou). Od 1.1.2021. godine u slučaju da je izračunati ECL po pojedinačnoj izloženosti manji od minimalnog procenta definisanog Programom za upravljanje kreditnim rizikom i utvrđivanje očekivanih kreditnih gubitaka i Internom metodologijom umanjenja vrijednosti prema MSFI 9 primjenjuje se minimalni procenat kako slijedi izloženosti po osnovu finansiranja – 8% izloženosti, a za sve ostale izloženosti – 5% izloženosti.

Nivo kreditnog rizika 3 – izloženosti/ klijenti za koje postoji objektivni dokaz umanjenja vrijednosti, izloženosti koje su označene kao defaultne tj. oni klijenti koji su u statusu nemogućnosti izmirenja obaveza, u skladu s ranije definiranim statusom defaulta. U slučaju da je izračunati ECL po pojedinačnoj izloženosti manji od minimalnog procenta definisanog Programom za upravljanje kreditnim rizikom i utvrđivanje očekivanih kreditnih gubitaka primjenjuje se minimalni procenat definisan Programom.

POCL - Finansijska imovina koja je kupljena ili nastaje kao kreditno umanjena imovina je posebna klasa finansijske aktive u smislu standarda i tretmana izračuna umanjenja vrijednosti. Za ovu imovinu procjena očekivanih kreditnih gubitaka se uvijek radi na cjeloživotnom nivou (bilo u fazi 2 ili fazi 3), a za diskontovanje očekivanih novčanih tokova se koristi kreditno prilagođena efektivna profitna marža.

Prilikom procjene ECL-a Banka u skladu sa Programom za upravljanje kreditnim rizikom i utvrđivanje očekivanih kreditnih gubitaka razmatra različite scenarije i to za nivo kreditnog rizika 1 i nivo kreditnog rizika 2 jedan scenario, dok se za nivo kreditnog rizika 3 i POCL koriste individualno definisani scenariji vjerovatnoće na nivou klijenta.

Umanjena finansijska imovina klasifikuje se u kategorije, zavisno od stepena naplativosti koji se određuje na osnovu broja dana koliko je prekoračen rok dospelosti, procjene finansijskog položaja dužnika i kvaliteta instrumenata obezbjeđenja naplate.

5.5.2. Ukupna prosječna izloženost Banke

(000 KM)

Kategorija izloženosti	Neto vrijednost izloženosti na kraju razdoblja	Prosječna neto vrijednost izloženosti tokom razdoblja
Izloženosti prema centralnim vladama ili centralnim bankama	398.292	413.778
Izloženosti prema regionalnim vladama ili lokalnim vlastima	6.294	5.559
Izloženosti prema subjektima javnog sektora		
Izloženosti prema multilateralnim razvojnim bankama		
Izloženosti prema međunarodnim organizacijama		
Izloženosti prema institucijama	146.590	149.073
Izloženosti prema privrednim društvima	358.160	324.120
Izloženosti prema stanovništvu	290.891	284.291
Izloženosti obezbijeđene nekretninama	490.983	483.397
Izloženosti u statusu neizmirenja obaveza	8.183	12.212
Visokorizične izloženosti		
Izloženosti u obliku pokrivenih obveznica		
Izloženosti prema institucijama i privrednim društvima sa kratkoročnom kreditnom procjenom		
Izloženosti u obliku udjela ili dionica u investicijskim fondovima		
Izloženosti na osnovu vlasničkih ulaganja	415	399
Ostale stavke	58.020	54.246
Ukupno	1.757.828	1.727.075

Za potrebe objave informacija Banka smatra da su sljedeće kategorije izloženosti značajne:

- Izloženosti prema centralnim vladama ili centralnim bankama
- Izloženosti prema regionalnim vladama ili lokalnim vlastima
- Izloženosti prema institucijama
- Izloženosti prema privrednim društvima
- Izloženosti prema stanovništvu
- Izloženosti obezbijeđene nekretninama
- Izloženosti u statusu neizmirenja obaveza
- Ostale stavke.

5.5.3. Geografska podjela izloženosti prema značajnim područjima

(000 KM)

Kategorija izloženosti	BiH	Hrvatska	UAE	Njemačka	Turska	Regija Europe	Ostale zemlje	UKUPNO
Izloženosti prema centralnim vladama ili centralnim bankama	398.292	0	0	0	0	0	0	398.292
Izloženosti prema regionalnim vladama ili lokalnim vlastima	6.294	0	0	0	0	0	0	6.294
Izloženosti prema subjektima javnog sektora	0	0	0	0	0	0	0	0
Izloženosti prema multilateralnim razvojnim bankama	0	0	0	0	0	0	0	0
Izloženosti prema međunarodnim organizacijama	0	0	0	0	0	0	0	0
Izloženosti prema institucijama	32.354	60.628	0	11.961	19.085	0	22.562	146.590
Izloženosti prema privrednim društvima	357.268	11	231	0	44	0	606	358.160
Izloženosti prema stanovništvu	288.323	0	308	951	50	165	1.094	290.891
Izloženosti obezbijedene nekretninama	483.776	90	0	1.641	0	2.017	3.459	490.983
Izloženosti u statusu neizmirenja obaveza	8.183	0	0	0	0	0	0	8.183
Visokorizične izloženosti	0	0	0	0	0	0	0	0
Izloženosti u obliku pokrivenih obveznica	0	0	0	0	0	0	0	0
Izloženosti prema institucijama i privrednim društvima sa kratkoročnom kreditnom procjenom	0	0	0	0	0	0	0	0
Izloženosti u obliku udjela ili dionica u investicijskim fondovima	0	0	0	0	0	0	0	0
Izloženosti na osnovu vlasničkih ulaganja	368	0	0	0	0	0	47	415
Ostale stavke	28.691	0	0	0	0	0	29.329	58.020
Ukupno	1.603.549	60.729	539	14.553	19.179	2.182	57.097	1.757.828

Banka je na poziciji Ostale zemlje prikazala izloženosti premaklijentima čije je sjedište u slijedećim zemljama: Sjedinjene Američke Države, Saudijska Arabija, Bahrein, Irak, i dr.

5.5.4. Podjela izloženosti prema vrstama djelatnosti

(000 KM)

Kategorija izloženosti	Poljoprivreda, šumarstvo i ribolov	Vađenje ruda i kamena	Prerađivačka industrija	Proizvodnja i snabijevanje električnom energijom, gasom, parom i klimatizacija	Snabijevanje vodom, kanalizacija, upravljanje otpadom i djelatnosti sanitacije životne sredine	Građevinarstvo	Saobraćaj i skladištenje	Djelatnost pružanja smještaja, pripreme i posluživanja hrane, hotelijerstvo i ugostiteljstvo	Poslovanje nekretninama
Izloženosti prema centralnim vladama ili centralnim bankama	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Izloženosti prema regionalnim vladama ili lokalnim vlastima	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Izloženosti prema institucijama	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Izloženosti prema privrednim društvima	4.975	10.375	117.002	3.200	4.242	55.983	11.488	4.289	6.904
Izloženosti prema stanovništvu	2.076	221	11.781	0	233	10.411	7.198	1.226	1.679
Izloženosti obezbijedene nekretninama	6.905	1.391	84.360	10.505	737	36.145	9.240	8.034	14.641
Izloženosti u statusu neizmirenja obaveza	149	149	251	11	0	697	93	1.268	1
Izloženosti na osnovu vlasničkih ulaganja	0	0	38	137	0	6	0	0	10
Ostale stavke	0	0	23	0	0	0	0	13	76

5.5.5. Podjela izloženosti prema vrstama djelatnosti – nastavak

(000 BAM)

Kategorija izloženosti	Stručne, naučne i tehničke djelatnosti	Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	Javna uprava i odbrana, obavezno socijalno osiguranje	Obrazovanje	Djelatnost zdravstvene zaštite i socijalnog rada	Umjetnost, zabava i rekreacija	Ostale uslužne djelatnosti	Finansijske institucije i banke	Fizicka lica	Informacije i komunikacije	Trgovina na veliko i na malo, po- pravka motornih vozila i motocikala	Ukupno
Izloženosti prema centralnim vladama ili centralnim bankama	0	0	0	0	0	0	0	398.292	0	0	0	398.292
Izloženosti prema regionalnim vladama ili lokalnim vlastima	0	0	5.345	0	0	0	0	949	0	0	0	6.294
Izloženosti prema institucijama	0	0	0	0	0	0	0	146.590	0	0	0	146.590
Izloženosti prema privrednim društvima	14.826	1.947	1	196	2.957	0	5.054	1.301	638	9.597	103.185	358.160
Izloženosti prema stanovništvu	2.067	685	0	270	514	312	150	2	231.002	1.509	19.555	290.891
Izloženosti obezbijedene nekretninama	20.290	2.558	0	1.357	5.024	0	2.635	0	176.158	4.622	106.381	490.983
Izloženosti u statusu neizmirenja obaveza	2.577	1	0	19	0	0	1	0	1.753	116	1.097	8.183
Izloženosti na osnovu vlasničkih ulaganja	28	0	0	0	0	0	0	65	0	131	0	415
Ostale stavke	10	0	0	0	0	0	99	57.058	534	52	155	58.020

5.5.6. Preostala ročnost izloženosti druge ugovorne strane

(000 KM)

R. Br.	Kategorija izloženosti	≤ 1 god	> 1 god ≤ 5 god	> 5 god	Nije navedeno dospijeće	Ukupno
1	Izloženosti prema centralnim vladama ili centralnim bankama	0	0	0	398.292	398.292
2	Izloženosti prema regionalnim vladama ili lokalnim vlastima	0	5.326	0	968	6.294
3	Izloženosti prema institucijama	9.493	0	0	137.097	146.590
4	Izloženosti prema privrednim društvima	210.845	130.300	15.972	1.043	358.160
5	Izloženosti prema stanovništvu	42.275	69.917	175.635	3.064	290.891
6	Izloženosti obezbijeđene nekretninama	70.180	162.953	257.840	10	490.983
7	Izloženosti u statusu neizmirenja obaveza	538	1.662	5.982	1	8.183
8	Izloženosti na osnovu vlasničkih ulaganja	0	0	0	415	415
9	Ostale stavke	0	0	0	58.020	58.020

5.5.7. Bruto izloženost po grupama i značajnim privrednim granama

Banka je definisala da su dospjela nenaplaćena potraživanja sva potraživanja koja nisu naplaćena u roku dospijeca (po osnovu glavnice, profitne marže, naknada, plaćenih garancija i ostalih dospjelih obaveza).

U nastavku je tabelarni pregled izloženosti kod kojih je izvršeno umanjenje vrijednosti, dospjela nenaplaćena potraživanja po skupinama izloženosti i djelatnosti.

(000 KM)

R Br.	Kategorija izloženosti	Izloženost u statusu neizmirenja obaveza	Ispravke vrijednosti za izloženosti u statusu neizmirenja obaveza	Iznos dospjelih nenaplaćenih potraživanja - glavnica	Ispravke vrijednosti dospjelih potraživanja	Izloženost koja nije u statusu neizm. obaveza	Ispravka vrijednosti izloženosti koje nisu u statusu neizm. obaveza
1	Izloženosti prema centralnim vladama ili centralnim bankama	0	0	0	0	398.691	399
2	Izloženosti prema regionalnim vladama ili lokalnim vlastima	0	0	0	0	6.436	142
3	Izloženosti prema institucijama	0	0	8	0	147.240	650
4	Izloženosti prema privrednim društvima	0	0	502	15	363.076	4.916
5	Izloženosti prema stanovništvu	0	0	1,627	63	295.021	4.130
6	Izloženosti obezbijeđene nekretninama	0	0	1,931	53	501.031	10.048
7	Izloženosti u statusu neizmirenja obaveza	40.898	32.715	24.814	23.014	0	0
8	Izloženosti na osnovu vlasničkih ulaganja	0	0	0	0	415	0
9	Ostale stavke	0	0	12	0	58.024	4

5.5.7. Bruto izloženost po značajnim privrednim granama

(000 KM)

R. Br.	Kategorija izloženosti	Izloženost u statusu neizmirenja obaveza	Ispravke vrijednosti izloženosti u statusu neizmirenja obaveza	Iznos dospjelih nenaplaćenih potraživanja - glavnica	Ispravke vrijednosti dospjelih potraživanja	Izloženost koja nije u statusu neizmirenja obaveza	Ispravka vrijednosti izloženosti koje nisu u statusu neizmirenja obaveza
1	Poljoprivreda, šumarstvo i ribolov	397	247	281	226	14.211	255
2	Vađenje ruda i kamena	528	379	1	0	12.297	310
3	Prerađivačka industrija	3.201	2.950	3.291	2.778	217.305	4.102
4	Proizvodnja i snadbijevanje električnom energijom, gasom, parom i klimatizacija	35	24	8	2	14.087	245
5	Snadbijevanje vodom, kanalizacija, upravljanje otpadom i djelatnosti sanitacije životne sredine	0	0	6	0	5.307	96
6	Građevinarstvo	5.408	4.711	5.635	4.710	104.624	2.126
7	Saobraćaj i skladištenje	2.876	2.783	2.636	2.415	28.547	622
8	Smještaj, priprema i posluživanje hrane, hotelijerstvo i ugostiteljstvo	1.529	261	43	6	13.969	407
9	Poslovanje nekretninama	4	3	316	7	23.742	431
10	Stručne, naučne i tehničke djelatnosti	7.697	5.120	1.550	1.254	38.079	858
11	Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	64	63	82	64	5.318	128
12	Javna uprava i odbrana, obavezno socijalno osiguranje	86	61	5	2	6.436	407
13	Obrazovanje	100	82	101	79	1.885	61
14	Djelatnost zdravstvene zaštite i socijalnog rada	241	240	290	242	8.640	163
15	Umjetnost, zabava i rekreacija	1	1	3	1	318	6
16	Ostale uslužne djelatnosti	2	2	9	2	8.357	419
17	Finansijske institucije i banke	0	0	11	0	604.041	1.067
18	Djelatnost domaćinstava kao poslodavaca, koja proizvode različitu robu i usluge za sopstvenu upotrebu	0	0	0	0	0	0
19	Fizička lica	8.038	6.291	4.321	2.459	414.699	5.544
20	Ostalo neraspoređeno	1	1	2	1	1	0
21	Informacije i komunikacije	411	295	22	2	16.125	215
22	Trgovina na veliko i na malo, popravka motornih vozila i motocikala	10.279	9.201	10.305	8.895	231.946	2.827
23	Ukupno	40.898	32.715	28.894	23.145	1.769.934	20.289

5.5.9. Promjene u ispravkama vrijednosti tokom perioda

Tabela u nastavku prikazuje promjene ispravki vrijednosti i rezervi za kreditne gubitke u toku godine:
(u 000 KM)

		Ispravke vrijednosti za izloženosti u statusu neizmirenja obaveza	Ispravke vrijednosti za izloženosti koje nisu u statusu neizmirenja obaveza
1	Početno stanje 31.12.2021.	29.725	21.986
2	Nove ispravke vrijednosti tokom perioda	24.120	26.815
3	Iznos smanjenja ispravki vrijednosti	-18.849	-28.512
4	Računovodstveni i trajni otpis u toku godine	-2.281	0
5	Završno stanje	32.715	20.289

5.5.10. Izloženosti prije i poslije korištenja kreditne zaštite

Banka koristi standardizirani pristup u procjeni kreditnog rizika. U nastavku su informacije o izloženosti kreditnom riziku i efektima smanjenja istog:

(000 KM)

Kategorija izloženosti	Vrijednost neto izloženosti prije korištenja kreditne zaštite		Vrijednost neto izloženosti poslije korištenja kreditne zaštite		Rizikom ponderisana aktiva	
	Bilansne izloženosti	Vanbilansne izloženosti	Bilansne izloženosti	Vanbilansne izloženosti	Bilansne izloženosti	Vanbilansne izloženosti
Izloženosti prema centralnim vladama ili centralnim bankama	398.292	0	398.292	0	0	0
Izloženosti prema regionalnim vladama ili lokalnim vlastima	6.285	9	14.499	9	6.217	0
Izloženosti prema subjektima javnog sektora	0	0	0	0	0	0
Izloženosti prema multilateralnim razvojnim bankama	0	0	0	0	0	0
Izloženosti prema međunarodnim organizacijama	0	0	0	0	0	0
Izloženosti prema institucijama	115.928	30.662	115.928	30.662	28.915	6.132
Izloženosti prema privrednim društvima	178.750	179.410	168.973	176.065	168.857	10.686
Izloženosti prema stanovništvu	244.621	46.270	242.560	46.082	184.393	3.961
Izloženosti obezbijeđene nekretninama	456.322	34.661	454.195	34.627	358.867	8.998
Izloženosti u statusu neizmirenja obaveza	8.169	14	8.167	14	8.168	3
Visokorizične izloženosti	0	0	0	0	0	0
Izloženosti u obliku pokrivenih obveznica	0	0	0	0	0	0
Izloženosti prema institucijama i privrednim društvima sa kratkoročnom kreditnom procjenom	0	0	0	0	0	0
Izloženosti u obliku udjela ili dionica u investicijskim fondovima	0	0	0	0	0	0
Izloženosti na osnovu vlasničkih ulaganja	415	0	415	0	415	0
Ostale stavke	57.923	97	63.676	3.664	28.045	20
Ukupno	1.466.705	291.123	1.466.705	291.123	783.877	29.800

5.5.11. Korištenje vanjskih institucija za procjenu kreditnog rizika

Za potrebe izračuna kreditnim rizikom ponderisane aktive, Banka koristi kreditne rejtinge vanjskih institucija za procjenu kreditnog rizika i to:

- a) Moody's
- b) Fitch
- c) Standard & Poor's

Povezivanje vanjskog kreditnog rejtinga sa stepenima kreditne kvalitete i pripadajućim ponderima Banka definiše u skladu sa odlukom FBA.

Banka vanjske kreditne rejtinge koristi za kategorije izloženosti prema institucijama.

Izloženosti prema institucijama kojima je dodijeljen stepen kreditne kvalitete, u skladu sa Odlukom o upravljanju kreditnim rizikom i utvrđivanju čekivanih kreditnih gubitaka, raspoređene su u nivo kreditnog rizika 1.

U nastavku je prikaz vrijednosti izloženosti prije i nakon smanjenja kreditnog rizika povezanog sa svakim stepenom kvalitete:

(u 000 KM)

Stepen kvalitete	Vrijednost neto izloženosti prije korištenja kreditne zaštite	Vrijednost neto izloženosti poslije korištenja kreditne zaštite
1	0	0
2	0	0
3	52.928	52.928
4	0	0
5	19.085	19.085
6	0	0

6. Podaci o finansijskoj poluzi

Omjer finansijske poluge uveden je kao nerizično zasnovan kapitalni zahtjev koji je dodatak kapitalnim zahtjevima zasnovanim na rizicima. Odluka o izračunavanju kapitala banke definiše da banke izračunavaju i objavljuju omjer finansijske poluge koji je zasnovan na računovodstvenim vrijednostima kao relevantnoj mjeri izloženosti za imovinu. Posebne regulatorne mjere izloženosti odnose se na vanbilansne izloženosti koje moraju biti dodane kako bi se utvrdila ukupna izloženost finansijskoj poluzi.

U nastavku su predloženi podaci o stopi finansijske poluge, izračunati u skladu sa članom 37. Odluke o izračunavanju kapitala banke.

(000 KM)

Vrijednosti izloženosti	Iznos
Stavke vanbilansa sa faktorom konverzije od 10%	16.518
Stavke vanbilansa sa faktorom konverzije od 20%	19.918
Stavke vanbilansa sa faktorom konverzije od 50%	14.026
Stavke vanbilansa sa faktorom konverzije od 100%	0
Ostala imovina	1.469.929
(-) Iznos odbitnih stavki aktive - osnovni kapital u skladu sa članom 37. Odluke o izračunavanju kapitala	-3.223
Izloženosti stope finansijske poluge	1.517.168
Kapital	
Osnovni kapital	160.152
Stopa finansijske poluge	
Stopa finansijske poluge	10,56%

7. Izloženost riziku likvidnosti

Likvidnosni rizici su rizici gubitka koji proizilaze iz postojeće ili očekivane nemogućnosti Banke da podmiri svoje novčane depozite po dospelosti.

Likvidnosnim rizicima smatraju se:

- rizik finansiranja likvidnosti i
- rizik tržišne likvidnosti

Ciljevi, politike i odgovornost upravljanja rizikom likvidnosti su opisani u poglavlju Strategije i politika upravljanja rizicima.

U tabeli je prikazan pokazatelj pokrića likvidnosti na dan 31.12.2022. godine.

OBRAZAC - Likvidnosna pokrivenost - Izračuni LCR		
Br.	Stavke	Iznos (000 KM)
1	Zaštitni sloj likvidnosti	295.284
2	Neto likvidnosni odlivi	146.482
3	Koeficijent likvidnosne pokrivenosti (%)	202%
Izračun brojnika		
4	Zaštitni sloj likvidnosti u obliku imovine nivoa 1, isključujući pokrivene obveznice izuzetno visoke kvalitete (u skladu s članom 24. Odluke): neprilagođen	295.284
5	Odlivi po osnovu kolaterala u obliku imovine nivoa 1, isključujući pokrivene obveznice izuzetno visoke kvalitete koje dospijevaju u roku od 30 dana	0
6	Prilivi po osnovu kolaterala u obliku imovine nivoa 1, isključujući pokrivene obveznice izuzetno visoke kvalitete koje dospijevaju u roku od 30 dana	0
7	Osigurani odlivi novca	0
8	Osigurani prilivi novca	0
9	Prilagođeni iznos imovine nivoa 1 isključujući pokrivene obveznice izuzetno visokog kvaliteta "prije primjene gornje granice"	295.284
10	Vrijednost imovine nivoa 1 u obliku pokrivenih obveznica izuzetno visokog kvaliteta u skladu s članom 24 Odluke.: neprilagođena	0
11	Odlivi na osnovu kolaterala u imovini nivoa 1 u obliku pokrivenih obveznica izuzetno visoke kvalitete koje dospijevaju u roku od 30 dana	0
12	Prilivi na osnovu kolaterala u imovini nivoa 1 u obliku pokrivenih obveznica izuzetno visoke kvalitete koje dospijevaju u roku od 30 dana	0
13	Prilagođeni iznos imovine nivoa 1 u obliku pokrivenih obveznica izuzetno visoke kvalitete "prije primjene gornje granice"	0
14	Prilagođeni iznos imovine nivoa 1 u obliku pokrivenih obveznica izuzetno visoke kvalitete "nakon primjene gornje granice"	0
15	"Iznos viška likvidne imovine" nivoa 1 u obliku pokrivenih obveznica izuzetno visoke kvalitete	0
16	Vrijednost imovine nivoa 2a u skladu s članom 24. Odluke: neprilagođena	0
17	Odlivi po osnovu kolaterala u imovini nivoa 2a koji dospijevaju u roku od 30 dana	0
18	Prilivi po osnovu kolaterala u imovini nivoa 2a koji dospijevaju u roku od 30 dana	0
19	Prilagođeni iznos imovine nivoa 2a "prije primjene gornje granice"	0
20	Prilagođeni iznos imovine nivoa 2a "nakon primjene gornje granice"	0
21	"Iznos viška likvidne imovine" nivoa 2a	0
22	Vrijednost imovine nivoa 2b u skladu s članom 24. Odluke: neprilagođena	0
23	Odlivi po osnovu kolaterala u imovini nivoa 2b koji dospijevaju u roku od 30 dana	0
24	Prilivi po osnovu kolaterala u imovini nivoa 2b koji dospijevaju u roku od 30 dana	0
25	Prilagođeni iznos imovine nivoa 2b "prije primjene gornje granice"	0
26	Prilagođeni iznos imovine nivoa 2b "nakon primjene gornje granice"	0
27	"Iznos viška likvidne imovine" nivoa 2b	0
28	Iznos viška likvidne imovine	0
29	Zaštitni sloj likvidnosti	295.284
Izračun nazivnika		
30	Ukupni odlivi	276.875
31	U cjelosti izuzeti prilivi	0

OBRAZAC - Likvidnosna pokrivenost - Izračuni LCR		
Br.	Stavke	Iznos (000 KM)
32	Prilivi na koje se primjenjuje gornja granica od 90%	0
33	Prilivi na koje se primjenjuje gornja granica od 75%	130.393
34	Smanjenje za "u cijelosti izuzete prilive"	0
35	Smanjenje za prilive na koje se primjenjuje gornja granica od 90%	0
36	Smanjenje za prilive na koje se primjenjuje gornja granica od 75%	130.393
37	Neto likvidnosni odliv	146.482
Stub 2		
38	Zahtjev iz Stuba 2	0

8. Izloženosti u vlasnička ulaganja u knjizi trgovanja

Na dan 31.12.2022. Banka je imala portfolio vlasničkih ulaganja ukupne vrijednosti 364 hiljada BAM. Portfolio vlasničkih ulaganja se dijeli na sljedeće kategorije:

- Vlasnička ulaganja raspoloživa za prodaju,
- Ulaganja koja se ne drže radi trgovanja.

Vlasnička ulaganja raspoloživa za prodaju kotiraju na Sarajevskoj berzi i metoda njihovog vrednovanja je kroz račun dobiti i gubitka, dnevno po tržišnim cijenama.

Ulaganja koja se ne drže radi trgovanja i koja ne kotiraju na berzi, evidentiraju se po trošku sticanja.

Vrsta ulaganja	Portfolio	Kotira na berzi	Metoda vrednovanja	Vrijednost 31.12.2022. (u 000 KM)	Realizirani dobit/gubitak dividenda (u 000 KM)	Realizirani dobit/gubitak tržišna vrijednost (u 000 KM)
Javna preduzeća	Raspoloživo za prodaju	Da	Tržišna vrijednost	268	5,4	46
Privatna preduzeća	Raspoloživo za prodaju	Da	Tržišna vrijednost	72	8	4
Privatna preduzeća	Ulaganja koja se ne drže radi trgovanja	Ne	Trošak sticanja	75,4	0,25	-

9. Izloženost kamatnom riziku/riziku profitne stope

Banka kamatni rizik/rizik profitne stope računa na mjesečnom nivou. Izloženost kamatnom/profitnom riziku mjeri se na osnovu osjetljivosti finansijskog rezultata i kapitala Banke na moguća negativna kretanja kamatnih/profitnih stopa. Efekat negativnog kretanja kamatnih/profitnih stopa na finansijski rezultat i kapital izračunava se množenjem GAP-ova pretpostavljenim promjenama kamatnih/profitnih stopa (ponderi se baziraju na procijenjenom standardnom kamatnom šoku od 200 baznih poena tokom vremena i procijenjenom modifikovanom trajanju za svaku vremensku zonu).

U tabeli je prikazana promjena ekonomske vrijednosti bankarske knjige na datum 31.12.2022. g.

000 KM	+200 baznih bodova	-200 baznih bodova
Uticao promjene kamatnih stopa na neto prihod	10.208	-10.208

10. Interna procjena adekvatnosti kapitala – ICAAP

Banka je uspostavila proces interne procjene adekvatnosti kapitala u skladu sa svojom veličinom i svojim rizičnim profilom kao i tolerancijom prema rizicima.

ICAAP je dokumentovan proces koji se sprovodi na kontinuiranoj osnovi i u skladu je sa Strategijom upravljanja rizicima kao i planom kapitala. Cilj ICAAP-a je jasno određivanje nivoa kapitala koji je dovoljan za pokriće svih rizika kojima je Banka izložena ili može biti izložena u svom poslovanju.

Mjerenje i procjena ICAAP-a

Ključne komponente (koraci) ICAAP procesa u Banci su:

- *Identifikacija i procjena značajnosti rizika* - Svi materijalni rizici, kojima je Banka izložena ili bi mogla biti izložena, identificirani su tokom procesa identifikacije i procjene značajnosti rizika, počevši od taksonomije rizika. Obzirom da predstavlja polaznu tačku u ICAAP procesu, na kojoj se bazira dalji tretman rizika Banke, možemo reći da predstavlja jedan od najvažnijih koraka cjelokupnog procesa.
- *Kvantifikacija i objedinjavanje rizika* - Banka na mjesečnom nivou procjenjuje količinu kapitala potrebnog za pokriće svakog materijalnog rizika. Kvantifikacija rizika je sastavni dio procesa upravljanja pojedinačnim rizicima. Potom je potrebno utvrditi koliko Banka ima na raspolaganju kapitala za pokriće zahtjeva za internim kapitalom. Kapital za pokriće rizika jednak je iznosu ukupnog regulatornog kapitala Banke.
- *Testiranje otpornosti na stres* – isti se vrše kako bi se ocijenila otpornost Banke na negativne razvoje u njenom poslovnom okruženju. Efekti testiranja obuhvaćeni su u procesu planiranja kapitala. Rezultati testiranja otpornosti na stres se uvažavaju prilikom donošenja strateških odluka.
- *Iskorištenost kapaciteta za podnošenje rizika* - Ova faza uključuje raspoređivanje raspoloživog kapitala na konkretne rizike, poslovne segmente i na višak kapitala. Nakon toga, računa se odnos ukupnog internog kapitalnog zahtjeva i kapitala za pokriće rizika, kako bi se dobio iznos iskorištenosti kapaciteta za podnošenje rizika.
- *Proces postavljanja limita* - ICAAP limiti bazirani su na aktuelnom budžetu i uključuju pristup gledanja unaprijed na osnovu predviđanja budžeta, uzimajući u obzir odredbe Politike finansiranja. U slučaju promjena budžeta, i sistem ICAAP limita se mora prilagoditi u skladu s istim. Na taj način, Banka primjenjuje proaktivni pristup praćenja adekvatnosti kapitala po Stubu II, što joj omogućava da pravovremeno djeluje.
- *Budžetiranje i predviđanje* – Proces budžetiranja povezuje značajne rizike, koji su kao takvi ocijenjeni u procesu identifikacije rizika, i planiranje kapitala i poslovnih aktivnosti za posmatrani period od naredne 4 godine.
- *Izvještavanje i upravljanje* - Cilj izvještavanja i upravljanja je da se upravljačkim tijelima daju blagovremene, potpune i tačne informacije o nivou rizika, omogućavajući savjesno donošenje odluka.

U svrhu regulatornog izvještavanja, Banka priprema sveobuhvatan izvještaj o primjeni procesa procjene adekvatnosti internog kapitala i rezultatima istog. Izvještaj o primjeni ICAAP-a sadrži rezultate izračuna i procjene potrebnog internog kapitala. Izvještaj se dostavlja Agenciji za bankarstvo FBiH u zakonski definisanim rokovima.

Izračun i način izračuna internog kapitalnog zahtjeva vrši se za rizike kako slijedi:

- Kreditni rizik - Banka za izračunavanje kapitalnih zahtjeva za kreditni rizik primjenjuje standardizirani pristup u skladu sa Odlukom o izračunavanju kapitala banke i Odlukom o izmjenama i dopunama odluke o izračunavanju kapitala banke u kojima se koriste predefinirani ponderi za različite kategorije izloženosti.
- Koncentracijski rizik - za potrebe obračuna kapitalnog zahtjeva za koncentracijski rizik u procesu interne procjene adekvatnosti kapitala koristi se Herfindahl-Hirschman index, kao mjera koncentracije.
- Kamatni rizik/rizik profitne stope u bankarskoj knjizi - za potrebe računanja izloženosti kamatnom riziku/riziku profitne stope, primjenjuje se GAP metod kamatonosnog/prihodonosnog repricing-a za promjenu kamatne stope/profitne stope/za 200bp.
- Valutni/devizni rizik - obračun kapitalnog zahtjeva za devizni rizik je urađen modifikacijom metodologije za računanje kapitalnog zahtjeva za devizni rizik po standardizovanom pristupu. Modifikacija je izvršena pod pretpostavkom promjene kursa na više, odnosno kao prosječna promjena vrijednosti koju kurs jedne valute može da ima u periodu od godinu dana. Izračun se vrši korištenjem metode historijske simulacije ostvarenih kurseva u toku godine.
- Operativni rizik – za izračunavanje kapitalnog zahtjeva, Banka primjenjuje jednostavni princip. Prema jednostavnom pristupu kapitalni zahtjev za operativni rizik jednak je 15% trogodišnjeg prosjeka relevantnog pokazatelja kako je propisano članom 105. Odluke o izračunavanju kapitala u banci.
- Ostali rizici – prilikom izračuna internog kapitalnog zahtjeva za ostale značajne rizike Banka se uskladila sa Odlukom o internom procesu procjene adekvatnosti kapitala i internom procesu procjene adekvatnosti likvidnosti u banci, pri čemu se izdvaja procenat od ukupnih kapitalnih zahtjeva prema Stubu I.

11. Interna procjena adekvatnosti likvidnosti - ILAAP

Banka je uspostavila proces interne procjene adekvatnosti likvidnosti u skladu sa zakonskim propisima, svojom veličinom i svojim rizičnim profilom. ILAAP je dokumentovan proces koji se sprovodi na kontinuiranoj osnovi i u skladu je sa Strategijom upravljanja rizicima kao i planom likvidnosti.

S obzirom da je ILAAP sveobuhvatan pregled i ocjena internog upravljanja likvidnosti Banke, prevashodno je obuhvatio cjelokupnu sliku i poslove koji se odvijaju prilikom upravljanja rizikom likvidnosti kao i ostale uticaje (interne i eksterne) na likvidnost Banke.

U sklopu ILAAP-a Banka je na sveobuhvatan i detaljan način opisala informacije i praksu Banke prilikom upravljanja rizikom likvidnosti u sljedećim oblastima:

- Okvir za upravljanje rizikom likvidnosti i rizikom izvora finansiranja
- Strategije i trogodišnji plan izvora finansiranja
- Strategiju Banke u pogledu internih likvidnosnih zahtjeva i upravljanja kolateralima
- Mehanizam raspodjele troškova likvidnosti
- Upravljanje rizikom unutardnevne likvidnosti
- Testiranje otpornosti likvidnosti na stres
- Plan likvidnosti za nepredviđene slučajeve.

Banka je prilikom definisanja internih likvidnosnih zahtjeva u skladu s zakonskim odredbama definisala dvije vrste internih likvidnosnih zahtjeva:

- Interni likvidnosni zahtjevi koji podliježu zakonskim likvidnosnim zahtjevima
- Interni likvidnosni zahtjevi koje je Banka odlučila pratiti a koji ne podliježu zakonskim likvidnosnim zahtjevima

Planiranje likvidnosti se bazira na utvrđivanju, mjerenju i praćenju pozicija finansiranja i novčanih sredstava koja obuhvata tekuće i buduće novčane tokove (materijalno značajne) koji proizilaze iz aktive, pasive i vanbilansa banke. Planovi likvidnosti se prave za period od 3 godine (ali se planiranja vrše i za kraće vremenske intervale).

Rezultat testiranja otpornosti na stres predstavlja sastavni dio procesa planiranja likvidnosti. Scenariji koji su definirani unutar metodologije testiranja predstavljaju alat za testiranje adekvatnosti likvidnosne pozicije. Stresni scenariji služe za provjeru regulatorno postavljenih zahtjeva u vidu likvidnosti kroz primjenu dovoljno nepovoljnih scenarija. Ukoliko rezultati testiranja otpornosti na stres ukažu na neadekvatnosti likvidnosti, Banka donosi i sprovodi adekvatan set mjera za zadržavanje adekvatne pozicije likvidnosti.

Mjere koje Banka planira da preduzme da bi likvidnost bila adekvatna su detaljno razrađene u internim aktima u zavisnosti od kretanja finansijskih pokazatelja Banke kao i kretanju lokalnog i internacionalnog finansijskog tržišta, odnosno dijela koji utiče na kretanje finansijskih pokazatelja Banke.

12. Neopterećena (nezaložena) imovina i opterećena (založena) imovina

Vrsta imovine	Bruto knjigovodstvena vrijednost opterećene imovine	Bruto knjigovodstvena vrijednost neopterećene imovine
Dati krediti	0	937.082
Ulaganja u dužničke instrumente	0	0
Ulaganja u vlasničke instrumente	0	415
Ostalo	0	583.741

13. Nekvalitetne i restrukturirane izloženosti i kolateral stečen preuzimanjem i provedbom izvršnog postupka

Proces klasifikacije aktive Banke i utvrđivanje nivoa kreditnog rizika je usklađen sa Odlukom o upravljanju kreditnim rizikom i utvrđivanju očekivanih kreditnih gubitaka.

Tabela u nastavku prikazuje kreditnu kvalitetu finansiranja razvrstanu u nivoe kreditnog rizika, te razvrstanu po sektorima prema NACE kodu. Također, u istoj tabeli prikazana je kvaliteta restrukturiranih izloženosti po nivoima kreditnog rizika.

Dalje, u nastavku je tabelarno iskazano stanje nekvalitetnih finansiranja i njihove promjene u toku izvještajnog perioda. U svim gore navedenim podacima Banka iskazuje glavicu finansiranja.

		Nivo kreditnog rizika 1			Nivo kreditnog rizika 2			Nivo kreditnog rizika 3			Ukupni bruto krediti po svim nivoima kreditnog rizika	Očekivani kreditni gubici za Nivo 1 kreditnog rizika			Očekivani kreditni gubici za Nivo 2 kreditnog rizika			Očekivani kreditni gubici za Nivo 3 kreditnog rizika			Ukupni očekivani kreditni gubici
			Od čega: stavke sa niskim kreditnim rizikom	Od čega: restrukturirani krediti		Od čega: POCl imovina	Od čega: restrukturirani krediti		Od čega: POCl imovina	Od čega: restrukturirani krediti			Od čega: stavke sa niskim kreditnim rizikom	Od čega: restrukturirani krediti		Od čega: POCl imovina	Od čega: restrukturirani krediti		Od čega: POCl imovina	Od čega: restrukturirani krediti	
		010	020	025	030	040	045	050	060	065		080	090	095	100	110	115	120	130	135	
010	1. Ukupni krediti pravna lica (1.1. do 1.21.)	443719	0	66	53628	0	54	32183	0	16653	529530	7832	0	1	4440	0	4	25808	0	11852	38080
020	1.1. A Poljoprivreda, šumarstvo i ribolov	9005		0	1255		0	394		180	10654	148		0	100		0	245		166	493
030	1.2. B Vađenje ruda i kamena	7243		0	2386		0	527		527	10156	118		0	191		0	378		378	687
040	1.3. C Prerađivačka industrija	129032		66	18127		0	3156		1949	150316	2299		1	1495		0	2910		1800	6705
050	1.4. D Proizvodnja i opskrba električnom energijom, plinom, parom i klimatizacija	9977		0	934		0	34		0	10945	168		0	75		0	23		0	266
060	1.5. E Opskrba vodom, uklanjanje otpadnih voda, upravljanje otpadom te djelatnosti sanacije okoliša	4502		0	100		0				4602	86		0	8		0				94
070	1.6. F Građevinarstvo	49544		0	6799		0	5320		0	61662	932		0	544		0	4635		0	6111
080	1.7. G Trgovina na veliko i malo; popravak motornih vozila i motocikala	142962		0	12219		0	10077		3914	165257	2494		0	1021		0	9001		3369	12515
090	1.8. H Prijevoz i skladištenje	14640		0	3783		0	2723		1805	21146	259		0	319		0	2632		1745	3210
100	1.9. I Djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane (hotelijerstvo i ugostiteljstvo)	6013		0	3557		0	1526		1466	11095	110		0	286		0	258		246	653
110	1.10. J Informacije i komunikacije	6718		0	139		0	408		408	7265	132		0	11		0	293		293	436
120	1.11. K Finansijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja										0										0
130	1.12. L Poslovanje nekretninama	20442		0	87		0				20529	297		0	7		0				304
140	1.13. M Stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti	22630		0	2782		0	7628		6404	33040	404		0	267		0	5060		3854	5732
150	1.14. N Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	3471		0	840		54	60		0	4371	53		0	67		4	60		0	180
160	1.15. O Javna uprava i obrana; obavezno socijalno osiguranje	6313		0							6313	133		0							133
170	1.16. P Obrazovanje	838		0	501		0	95		0	1434	14		0	40		0	77		0	131
180	1.17. Q Djelatnosti zdravstvene zaštite i socijalne skrbi	6610		0	121		0	235		0	6966	131		0	10		0	235		0	376
190	1.18. R Umjetnost, zabava i rekreacija	264		0							264	6		0							6
200	1.19. S Ostale uslužne djelatnosti	3515		0							3515	48		0							48
210	1.20. T Djelatnosti kućanstva kao poslodavca; djelatnosti kućanstva koja proizvode različita dobra i obavljaju različite usluge za vlastite potrebe										0										0
220	1.21. U Djelatnosti izvanteritorijalnih organizacija i tijela										0										0
230	2. Ukupno stanovništvo (2.1 + 2.2 + 2.3)	390045	0	116	9905	0	394	7598	0	868	407548	4180	0	1	1163	0	99	5895	0	265	11238
240	2.1. Opća potrošnja	269305		2	7358		394	6601		823	283265	2878		0	915		99	5132		231	8925
250	2.2. Stambena izgradnja	108581		110	2133		0	402		0	111116	1098		1	207		0	295		0	1601
260	2.3. Obavljanje djelatnosti (obrtnici)	12159		4	414		0	595		45	13168	204		0	41		0	468		34	712
270	3. Ukupni krediti (1. + 2.)	833764	0	182	63533	0	448	39781	0	17521	937078	12012	0	2	5603	0	103	31702	0	12117	49318

Kreditna kvaliteta finansiranja razvrstana u nivoe kreditnog rizika sa pripadajućim iznosima očekivanih kreditnih gubitaka, sektorska struktura kredita i kvaliteta restrukturiranih finansiranja.

Promjene stanja nekvalitetnih finansiranja i pripadajućih očekivanih kreditnih gubitaka:

Promjene stanja nekvalitetnih izloženosti			(u 000 KM)
	Stanovništvo	Privreda	Ukupno
Početno stanje	6.262	38.637	44.899
Umanjenja (-)	4.792	23.786	28.578
Početno stanje (neto)	1.470	14.851	16.321
Nova nekvalitetna finansiranja (+)	3.678	6.287	9.965
Oporavak nekvalitetnih finansiranja (-)	464	2.691	3.155
Naplata i ostala umanjivanja nekvalitetnih finansiranja (-)	1.196	9.102	10.298
Računovodstveni otpis (-)	681	948	1.629
Krajnje stanje (bruto)	7.599	32.183	39.782
Umanjenja (-)	5.895	25.808	31.703
Krajnje stanje (neto)	1.704	6.375	8.079
Procenat umanjivanja	78%	80%	80%

Stečena imovina predstavlja finansijska i nefinansijska sredstva koje Banka stekne u procesu izmirenja finansiranja komitenata u kašnjenju. U tabeli ispod prikazani su podaci o ukupnom iznosu kolaterala stečenog preuzimanjem i provedbom izvršnog postupka.

Kretanje stečene imovine preuzete provedbom izvršnog postupka		(u 000 KM)
Početno stanje (31.12.2021)		5.165
Umanjenje vrijednosti		(4.989)
Početno stanje (neto)		176
Uknjižena stečena imovina		1.972
Prodaja stečene imovine		2.683
Investicije u toku SMA		-
Krajnje stanje (31.12.2022)		4.712
Umanjenje vrijednosti		(4.571)
Krajnje stanje (neto)		141

Bosna Bank International dd

Trg djece Sarajeva bb
71000 Sarajevo
Bosna i Hercegovina

www.bbi.ba

Besplatni info broj: **+387 33 080 020 020**

Fax: **+387 33 203 122**

